

Spišská Nová Ves

- 1. V Spišskej Novej Vsi chystajú lokality pre výstavbu domov**
[02.09.2019; Korzár; REGIÓN; s. 4; sita]
- 2. Lákal ľudí na bitcoin, mal ich pripraviť o milióny eur**
[02.09.2019; Hospodárske noviny; Titulná strana; s. 1,10; Marek Nemec]
- 3. Lákal ľudí na bitcoin, mal ich pripraviť o milióny eur**
[02.09.2019; hnonline.sk; hnbiznis; 00:00; Marek Nemec]
- 4. Developeri majú záujem o mesto Spišská Nová Ves, reagujú na zvýšený dopyt po bývaní**
[02.09.2019; hlavnespravy.sk; Z domova; 00:00; SITA/HSP]
- 5. Hitlerovi pomáhal pri rozpútaní najväčšej vojny Tiso**
[01.09.2019; pravda.sk; Žurnál; 00:00; Pravda]
- 6. UNIKÁTNY VLAPOVÝ VIDEOPROJEKT: IC vlakom z Košíc do Žiliny**
[01.09.2019; teraz.sk; TERAZ.SK; 00:00; vovlaku.sk]
- 7. Spomienky na základnú vojenskú službu slobodníka absolventa vo VÚ 4447 Tachov, 1988-1989**
[01.09.2019; blog.sme.sk; Blogy; 00:00; Karol Turza]
- 8. Spomienky na základnú vojenskú službu slobodníka absolventa vo VÚ 4447 Tachov, 1988-89 1.**
[01.09.2019; blog.sme.sk; Blogy; 00:00; Karol Turza]
- 9. Pochádza zo Spiša a podarila sa jej veľká vec. Slovenka Iveta bude pôsobiť v ženskej verzii NHL**
[01.09.2019; noviny.sk; Slovensko; 00:00; Matúš Gavliák;redakcia/PG]
- 10. V Spišskej Novej Vsi pripravujú dve lokality pre výstavbu domov**
[01.09.2019; spis.korzar.sme.sk; Spiš Korzár / Spravodajstvo zo Spiša; 00:00; SITA]
- 11. Hitlerovi pomáhal pri rozpútaní najväčšej vojny Tiso**
[31.08.2019; Pravda; neznáma história; s. 12,13,14,15; Vladimír Jancura]
- 12. Súd odtrhol Miška od mamy!**
[31.08.2019; Nový Čas; Regióny; s. 9; kz]
- 13. Švedlár, okres Gelnica: Slovenka v ženskej NHL**
[31.08.2019; TV JOJ; Noviny TV JOJ; 19:30; Matúš Gavliák / Ján Mečiar;Lucia Barošová]
- 14. Začína nový ročník KHL: Bez Slovana a len s hárskou Slovákov**
[31.08.2019; cas.sk; Čas.sk; 11:50; SITA]
- 15. Začína sa nový ročník KHL. Bez Slovana a s rapidným poklesom Slovákov**
[31.08.2019; sport.sme.sk; Šport / Hokej - KHL; 00:00; SITA]
- 16. Štartuje dvanásť sezóna KHL už bez Slovana Bratislava a s výrazne nižším počtom Slovákov**
[31.08.2019; sport.sk; sport.sk; 00:00; Zdroj: SITA]
- 17. Riešenie mimoriadnych situácií vyšlo štát podľa ministerstva vnútra na viac ako 1 700 000 eur**
[30.08.2019; hlavnespravy.sk; Z domova; 00:00; SITA/HSP/Foto:TASR – Oliver Ondráš]
- 18. Náš tip: Zapleťte sa s remeslom, učte sa od majstrov**
[30.08.2019; pravda.sk; Cestovanie; 00:00; SITA]
- 19. Zdravotníčky, ktoré sa neboja podnikat'**

TEXTY

Spišská Nová Ves

1. V Spišskej Novej Vsi chystajú lokality pre výstavbu domov

[02.09.2019; Korzár; REGIÓN; s. 4; sita]

Dlhodobé plánované navýšenie počtu obyvateľov je z 37 až na 53-tisíc.

SPIŠSKÁ NOVÁ VES. Mesto **Spišská Nová Ves** zaznamenáva v súčasnosti zvýšený dopyt po bývaní. Záujem o mesto v tejto súvislosti prejavili aj developeri, ktorých aktivity sa zameriavajú na bývanie formou rodinných domov.

Dve lokality

Podľa Teodora Štubňu, vedúceho oddelenia územného plánovania a stavebného poriadku na mestskom úrade, sa v meste pripravujú dve územia. „Oba zámery na zelenej lúke majú spracované úvodné dokumentácie a uchádzajú sa o územné rozhodnutie,“ uviedol s tým, že mesto má potenciál aj pre výraznejšiu podporu rozšírenia obytných zón v zmysle platného územného plánu. Pripravených je 250 hektárov na bývanie s občianskou vybavenosťou. Dlhodobé plánované navýšenie počtu obyvateľov je z 37tisíc až na 53-tisíc v prípade priaznivého vývoja všetkých rozvojových odvetví.

Kde sa má stavať

V rámci plánov developerov sa uvažuje o výstavbe v severozápadnej časti mesta, v lokalite pri sídlisku Západ. V tomto prípade by v úvodnej etape mohlo byť postavených 88 rodinných domov. Druhé územie sa nachádza v juhozápadnej časti mesta, ide o lokalitu pri sídlisku Mier a rieke Hornád. Tam je naplánovaných 34 rodinných domov a tri polyfunkčné objekty. (sita)

[Späť na obsah]

2. Lákal ľudí na bitcoin, mal ich pripraviť o milióny eur

[02.09.2019; Hospodárske noviny; Titulná strana; s. 1,10; Marek Nemec]

HN odhaľujú pyramídovú hru podnikateľa Petra Leškovského z Prešova s investovaním pod hlavičkou finančnej služby Pepaspar.

Prešov – V lete Slovenskom zatriasla kauza košického „finančníka“ Dávida Gedeona, ktorý podľa vyšetrovateľov rozbehol pyramídovú hru postavenú na údajnom investovaní cez internet. HN pritom narazili na východe na ďalší prípad rizikových finančných aktivít. Podnikateľ s pochybnou povestou ich rozbehol na vlastnú päsť a bez povolení. Vykazujú pritom znaky pyramídovej hry. Ide o kontroverzného podnikateľa Petra Leškovského pôvodom z Chmeľnice pri Starej Ľubovni.

Stíhaný za podvody

Leškovský je v súčasnosti trestne stíhaný v dvoch desiatkach prípadov obzvlášť závažných zločinov úverových podvodov súvisiacich s vytunelovaním českej nebankovky Metropolitní spořitelní družstvo. Finančník cez svoju fiktívnu investičnú službu Pepaspar z Prešova naviazanú na farmaceutickú firmu Medicproduct Lipany sľuboval desiatkam klientov bezpečné investovanie napríklad do bitcoinu a ďalších kryptomien s ročným zhodnotením vkladu až takmer 70 percent. Podstatnú časť sľúbených úrokov ani vložený štartovací kapitál však v dohodnutých termínoch nevrátil. Vyzbierať tak mal tri až štyri milióny eur. Leškovský na otázky HN neodpovedal.

Mešká už dva mesiace

Rizikové investovanie do vlastných vymyslených finančných produktov a výber vkladov pritom rozbehol približne začiatkom roka 2017. HN sa rozprávali so zástupcom 20-člennej skupiny oklamaných investorov z mesta na strednom Slovensku. Tá Leškovskému na základe zmlúv o investovaní a správe vkladov požičala dokopy zhruba 700-tisíc eur. Podnikateľ z Prešova má byť už dva mesiace v omeškaní s výplatom istiny a klientom nevracia vklady ani dlžné úroky po lehote splatnosti.

„Investuj múdro. Rýchle a bezpečné investovanie od pepaspar.sk. Zhodnoť svoje financie. Investuj s pepaspar.sk.“ To sú úvodné slogany internetovej investičnej služby bez akýchkoľvek licencií či povolení na činnosť od príslušných finančných autorít na Slovensku. Časť zo zverených financií pritom poškodení investori poslali na účet farmafirmy Medicproduct Lipany a zvyšok na účet inej Leškovského firmy Sinapharm Slovakia, ktorá sa pôvodne volala podľa jeho prezývky v mafiánskych kruhoch Leshky. Z písomných podkladov a dokumentácie Leškovského veriteľov vyplýva, že spočiatku systém investovania fungoval. Kontroverzný podnikateľ im približne do apríla až mája 2018 posielal v pravidelných intervaloch sľubované úroky. Odvtedy sa

však tok peňazí zastavil a v súčasnosti už malo podľa platných zmlúv a dodatkov dôjsť i k výplate istiny – čo sa však neudialo. Z odhadov a prepočtov HN vyplýva, že od klientov z celého Slovenska kontroverzný podnikateľ z Prešova vyzbieral tri až štyri milióny eur. V apríli tohto roka z pozadia riadil založenie novej spoločnosti Pepaspar, do ktorej štatutárnych a dozorných orgánov dosadil jemu blízke osoby – napríklad svoju partnerku Simonu Koločíkovú.

Čudné zázemie investičnej služby

Všetky práva k internetovej stránke Pepaspar a jej obsahu má pritom vyhradené krachujúca farmaceutická spoločnosť Medicproduct Lipany. Ani tá nemá v predmete podnikania v Obchodnom registri zapísané finančné či bankové služby spojené s kolektívnym investovaním na svetových burzách a trhoch s finančnými produktmi. Leškovský na otázky HN neodpovedá. Aktuálne tvrdí, že má vážne zdravotné problémy – údajne utrpel mozgovú príhodu a najnovšie vraj dokonca na istý čas upadol do bezvedomia. Jeho investičná služba Pepaspar sídli na neslávne známej prešovskej adrese Pri Mlyne 5. Majiteľom nehnuteľnosti je spoločnosť Compro Trade Consulting, ktorá patrila jeho šóférovi Mariovi Fedorovi a aktuálne ju vlastní jeho partnerka Simona Koločíková. Kontroverzný podnikateľ sa pred rokmi rodinného domu i s pozemkami formálne zbavil pre rozbehnuté exekúcie a vymáhanie dlhov, ktoré ostali po jeho spoločnostiach. HN sa nepodarilo spojiť ani s Koločíkovou, ktorá dlhodobo nezdvíha telefón. Podnikateľka je kľúčovou postavou najnovších finančných machinácií Petra Leškovského. V podnikateľskom prostredí sa hovorí, že vzhľadom na vysoký počet obvinení a trestných stíhaní vedených českou i slovenskou políciou voči jeho osobe sa pravdepodobne vysokému trestu vo väzení nevyhne. Na druhej strane ho však vyšetrovatelia v spolupráci s prokurátorou nestíhajú väzobne, a preto pokračuje v aktivitách vykazujúcich všetky znaky ekonomickej trestnej činnosti.

Peniaze zrejme nikdy neuvidia

V úlohe finančných agentov a sprostredkovateľov investičných služieb, na ktoré Peter Leškovský ani žiadna z jeho firiem a spolupracovníkov nikdy nemala a ani nemá potrebné licencie a povolenia, vystupovala Svetlana Ernest zo **Spišskej Novej Vsi** a Leškovského osobný asistent Martin Rondzik z Veľkého Šariša. Rondzik ešte donedávna figuroval ako člen dozornej rady spoločnosti Medicproduct Lipany. Žiadna zo spomínaných spoločností a ani z menovaných osôb nie je zapísaná ani v Registri finančných agentov a finančných poradcov, ktorý vedie Národná banka Slovenska. Po tom, čo vlni investorom služby Pepaspar prestali na účty chodiť sľubované mesačné úroky atakujúce hranicu šesť percent, začali hľadať cesty, ako sa dostať k svojim peniazom. Zmluvy o investovaní a správe vkladov podpisovali priamo s Petrom Leškovským ako fyzickou osobou. Ten ako svojich spoludlžníkov podpisoval spoločnosti Medicproduct a Sinapharm Slovakia. Veritelia však ešte minulý rok zistili, že proti Petrovi Leškovskému sa vedú tri exekúcie v celkovej sume jeden milión eur. Dlžník v exekúcii situáciu so svojimi novými dlhmi riešil tak, že ich na svoje plecia prevezme farmafirma z východu Slovenska Medicproduct Lipany. Uznanie i novácie záväzkov tak klientom Pepasparu podpisoval začiatkom tohto roka Leškovského biely kôň Marián Velgos z Bardejova. Ten bol dočasne dosadený na pozíciu predsedu predstavenstva farmafirmy, ktorú v tom čase už mala ovládať inkasná agentúra Bazcom patriaca ostrieľanému vymáhačovi dlhov Jiřímu Mařasovi. Koncom februára 2019 však došlo k predaju a prevodu všetkých zdravých aktív spoločnosti Mediproduct na novú spoločnosť MediPharm – vrátane nehnuteľností, technológií a výrobného knowhow i približne 50 zamestnancov. V kedysi úspešnej farmafirme, ktorá každoročne vďaka svojmu unikátnemu výrobnému programu generuje vysokú maržu a pridanú hodnotu, ostali iba dlhy, a preto predstavenstvo firmy aktuálne pracuje na podaní konkurzného návrhu. Jeho šéf Josef Janoušek z Prahy v neformálnom rozhovore s novinármi priznal, že firma je v predĺžení a stalo sa tak v dôsledku vysoko neštandardných finančných operácií Petra Leškovského, ktorý svojimi aktivitami vykazujúcimi znaky podvodov priviedol farmafirmu do krachu. Prešovský podnikateľ však ovláda aj novorozbehnutú firmu MediPharm, ktorá v Lipanoch ďalej vyrába infúzne roztoky a takzvané suché injekcie. Deje sa tak cez osobu jeho partnerky Simony Koločíkovej, členky Predstavenstva Medipharm. Leškovský totiž skryto operuje na základe vystaveného splnomocnenia podobne ako v desiatkach ďalších prípadov a rôznych firiem.

Kde a ako použil vklady od investorov

Prázdnu firmou s dlhmi je i tretí dlžník investičnej značky Pepaspar – spoločnosť Sinapharm. V predchádzajúcich mesiacoch navyše došlo k prepisu vlastníctva i konateľstva vo firme z Petra Leškovského na bieleho koňa z Maďarska Jánosa Farkasa z mesta Tatabánya. Okrem investovania do kryptomien, ako napríklad bitcoinu, bashu, etherea, CTX či údajného virtuálneho platidla maltézkych rytierov scudocoinu, sľuboval Peter Leškovský nateraz oklamánym a podvedeným klientom aj investície do svojich nových podnikateľských projektov. Napríklad do minerálky Korytnica, o ktorú sa sporí s jej pôvodným údajne okradnutým majiteľom Zlatkom Banovičom, alebo do farmaceutickej výroby Medicproductu po jej vykúpení z dlhov od českého vymáhača pohľadávok Bazcom či likvidácie environmentálnych záťaží po bani Siderit v Nižnej Slanej s pomocou eurofondov. Zo zistení HN pritom vyplýva, že podnikateľ pri všetkých zo spomínaných projektov vydával cudzie peniaze, ktoré mal spravovať a zhodnocovať, za svoje vlastné finančné zdroje.

Čudné podnikanie Petra Leškovského

HN už dlhšie opisujú zvláštne finančné transakcie a machinácie prešovského veľkopodnikateľa Petra Leškovského, ktoré vykazujú viaceré znaky podvodov. Leškovský je obchodný partner dvoch kľúčových aktérov emisnej kauzy Interblue Group spájanej s nominantmi SNS. Ide o niekdajšieho dvojtretinového akcionára Medicproduct Lipany Rastislava Bilasa a zbrojára Norberta Havaleca z Liptovského Mikuláša. Kontroverzný podnikateľ z Prešova však približne pred tromi rokmi prišiel či špekulatívnymi prepismi sa zbavil všetkého majetku. Stalo sa tak pre vymáhanie gigantických dlhov vo výške asi 60 miliónov eur českou inkasnou agentúrou Bazcom. Tá po firmách zo sféry vplyvu východniara Leškovského dobýva pohľadávky v desiatkach miliónov eur z nesplatených úverov po skrachovanej nebankovke Metropolitní spořitelni družstvo. Práve v súvislosti s vytunelovaním nebankovky má na krku minimálne 17 trestných stíhaní z obzvlášť závažného zločinu úverového

podvodu. Okrem toho Leškovský účinkuje aj v kauze podvodov s minerálnymi olejmi známej ako slovenský Texas. V prípade je celkovo obvinených šesť osôb. (MN)

[Späť na obsah]

3. Lákal ľudí na bitcoin, mal ich pripraviť o milióny eur

[02.09.2019; hnonline.sk; hnbiznis; 00:00; Marek Nemec]

<https://hnonline.sk/hnbiznis/1999000-lakal-ludi-na-bitcoin-mal-ich-pripravit-o-miliony-eur>

HN odhaľujú pyramídovú hru prešovského podnikateľa Petra Leškovského s investovaním do kryptomien pod hlavičkou finančnej služby Pepaspar.

V lete Slovenskom zatriasla kauza košického „finančníka“ Dávida Gedeona, ktorý podľa vyšetrovateľov rozbehol pyramídovú hru postavenú na údajnom investovaní cez internet. HN pritom narazili na východe na ďalší prípad rizikových finančných aktivít. Podnikateľ s pochybnou povestou ich rozbehol na vlastnú päsť a bez povolení. Vykazujú pritom znaky pyramídovej hry. Ide o kontroverzného podnikateľa Petra Leškovského pôvodom z Chmeľnice pri Starej Ľubovni.

Stíhaný za podvody

Leškovský je v súčasnosti trestne stíhaný v dvoch desiatkach prípadov obzvlášť závažných zločinov úverových podvodov súvisiacich s vytunelovaním českej nebankovky Metropolitní spořitelní družstvo. Finančník cez svoju fiktívnu investičnú službu Pepaspar z Prešova naviazanú na farmaceutickú firmu Medicproduct Lipany sľuboval desiatkam klientov bezpečné investovanie napríklad do bitcoinu a ďalších kryptomien s ročným zhodnotením vkladu až takmer 70 percent. Podstatnú časť sľúbených úrokov ani vložený štartovací kapitál však v dohodnutých termínoch nevrátil. Vyzbierať tak mal tri až štyri milióny eur.

Mešká už dva mesiace

Rizikové investovanie do vlastných vymyslených finančných produktov a výber vkladov pritom rozbehol približne začiatkom roka 2017. HN sa rozprávali so zástupcom 20-člennej skupiny oklamanych investorov z krajského mesta na strednom Slovensku. Tá Leškovskému na základe zmlúv o investovaní a správe vkladov požičala dokopy zhruba 700-tisíc eur. Podnikateľ z Prešova má byť už dva mesiace v omeškaní s výplatom istiny a klientom nevracia vklady ani dlžné úroky po lehote splatnosti.

„Investuj múdro. Rýchle a bezpečné investovanie od pepaspar.sk. Zhodnoť svoje financie. Investuj s pepaspar.sk.“ To sú úvodné slogany internetovej investičnej služby bez akýchkoľvek licencií či povolení na činnosť od príslušných finančných autorít na Slovensku.

Časť zo zverených financií pritom poškodení investori poslali na účet farmafirmy Medicproduct Lipany a zvyšok na účet inej Leškovského firmy Sinapharm Slovakia, ktorá sa pôvodne volala podľa jeho prezývky v mafiánskych kruhoch Leshky. Z písomných podkladov a dokumentácie Leškovského veriteľov vyplýva, že spočiatku systém investovania fungoval. Kontroverzný podnikateľ im približne do apríla až mája 2018 posielal v pravidelných intervaloch sľubované úroky. Odtedy sa však tok peňazí zastavil a v súčasnosti už malo podľa platných zmlúv a dodatkov dôjsť i k výplate istiny – čo sa však neudialo.

Z odhadov a prepočtov HN vyplýva, že od klientov z celého Slovenska kontroverzný podnikateľ z Prešova vyzbieral tri až štyri milióny eur. V apríli tohto roka z pozadia riadil založenie novej spoločnosti Pepaspar, do ktorej štatutárnymi a dozornými orgánov dosadil jemu blízke osoby – napríklad svoju partnerku Simonu Koločíkovú.

Čudné zázemie investičnej služby

Všetky práva k internetovej stránke Pepaspar a jej obsahu má pritom vyhradené krachujúca farmaceutická spoločnosť Medicproduct Lipany. Ani tá nemá v predmete podnikania v Obchodnom registri zapísané finančné či bankové služby spojené s kolektívnym investovaním na svetových burzách a trhoch s finančnými produktmi. Leškovský na otázky HN neodpovedá. Aktuálne tvrdí, že má vážne zdravotné problémy – údajne utrpel mozgovú príhodu a najnovšie vraj dokonca na istý čas upadol do bezvedomia.

Jeho investičná služba Pepaspar sídli na neslávne známej prešovskej adrese Pri Mlyne 5. Majiteľom nehnuteľnosti je spoločnosť Compro Trade Consulting, ktorá patrila jeho šóferovi Mariovi Fedorovi a aktuálne ju vlastní jeho partnerka Simona Koločíková. Kontroverzný podnikateľ sa pred rokmi rodinného domu i s pozemkami formálne zbavil pre rozbehnuté exekúcie a vymáhanie dlhov, ktoré ostali po jeho spoločnostiach. HN sa nepodarilo spojiť ani s Koločíkovou, ktorá dlhodobo nezdvíha telefón. Podnikateľka je kľúčovou postavou najnovších finančných machinácií Petra Leškovského. V podnikateľskom prostredí sa hovorí, že vzhľadom na vysoký počet obvinení a trestných stíhaní vedených českou i slovenskou políciou voči jeho osobe sa pravdepodobne vysokému trestu vo väzení nevyhne. Na druhej strane ho však vyšetrovatelia v spolupráci s prokurátorou nestíhajú väzobne, a preto pokračuje v aktivitách vykazujúcich všetky znaky ekonomickej trestnej činnosti.

Peniaze zrejme nikdy neuvidia

V úlohe finančných agentov a sprostredkovateľov investičných služieb, na ktoré Peter Leškovský ani žiadna z jeho firiem a spolupracovníkov nikdy nemala a ani nemá potrebné licencie a povolenia, vystupovala Svetlana Ernest zo **Spíšskej Novej Vsi** a Leškovského osobný asistent Martin Rondzik z Veľkého Šariša. Rondzik ešte donedávna figuroval ako člen dozornej rady spoločnosti Medicproduct Lipany. Žiadna zo spomínaných

spoločností a ani z menovaných osôb nie je zapísaná ani v Registri finančných agentov a finančných poradcov, ktorý vedie Národná banka Slovenska.

Po tom, čo vlni investorom služby Pepaspar prestali na účty chodiť sľubované mesačné úroky atakujúce hranicu šesť percent, začali hľadať cesty, ako sa dostať k svojim peniazom. Zmluvy o investovaní a správe výkladov podpisovali priamo s Petrom Leškovským ako fyzickou osobou. Ten ako svojich spoludlžníkov podpisoval spoločnosti Medicproduct a Sinapharm Slovakia. Veritelia však ešte minulý rok zistili, že proti Petrovi Leškovskému sa vedú tri exekúcie v celkovej sume jeden milión eur.

Dlžník v exekúcii situáciu so svojimi novými dlhmi riešil tak, že ich na svoje plecia prevezme farmafirma z východu Slovenska Medicproduct Lipany. Uznanie i novácie záväzkov tak klientom Pepasparu podpisoval začiatkom tohto roka Leškovského biely kôň Marián Velgos z Bardejova. Ten bol dočasne dosadený na pozíciu predsedu predstavenstva farmafimy, ktorú v tom čase už mala ovládať inkasná agentúra Bazcom patriaca ostrieľanému vymáhačovi dlhov Jiřímu Mařasovi. Koncom februára 2019 však došlo k predaju a prevodu všetkých zdravých aktív spoločnosti Mediproduct na novú spoločnosť MediPharm – vrátane nehnuteľností, technológií a výrobného know-how i približne 50 zamestnancov.

V kedysi úspešnej farmafirme, ktorá každoročne vďaka svojmu unikátnemu výrobnému program generuje vysokú maržu a pridanú hodnotu, ostali iba dlhy, a preto predstavenstvo firmy aktuálne pracuje na podaní konkurzného návrhu. Jeho šéf Josef Janoušek z Prahy v neformálnom rozhovore s novinármi priznal, že firma je v predlžení a stalo sa tak v dôsledku vysoko neštandardných finančných operácií Petra Leškovského, ktorý svojimi aktivitami vykazujúcimi znaky podvodov priviedol farmafirmu do krachu.

Prešovský podnikateľ však ovláda aj novorozbehnutú firmu MediPharm, ktorá v Lipanoch ďalej vyrába infúzne roztoky a takzvané suché injekcie. Deje sa tak cez osobu jeho partnerky Simony Koločíkovej, členky predstavenstva Medipharm. Leškovský totiž skryto operuje na základe vystaveného splnomocnenia podobne ako v desiatkach ďalších prípadov a rôznych firiem.

Prázdnu firmou s dlhmi je i tretí dlžník investičnej značky Pepaspar – spoločnosť Sinapharm. V predchádzajúcich mesiacoch navyše došlo k prepisu vlastníctva i konateľstva vo firme z Petra Leškovského na bieleho koňa z Maďarska Jánosa Farkasa z mesta Tatabánya.

Kde a ako použil vklady od investorov

Okrem investovania do kryptomien, ako napríklad bitcoinu, bashu, etherea, CTX či údajného virtuálneho platidla maltézskych rytierov scudocoinu, sľuboval Peter Leškovský nateraz oklamánym a podvedeným klientom aj investície do svojich nových podnikateľských projektov. Napríklad do minerálky Korytnica, o ktorú sa sporí s jej pôvodným údajne okradnutým majiteľom Zlatkom Banovičom, alebo do farmaceutickej výroby Medicproductu po jej vykúpení z dlhov od českého vymáhača pohľadávok Bazcom či likvidácie environmentálnych záťaží po bani Siderit v Nižnej Slanej s pomocou eurofondov.

Zo zistení HN pritom vyplýva, že podnikateľ pri všetkých zo spomínaných projektov vydával cudzie peniaze, ktoré mal spravovať a zhodnocovať, za svoje vlastné finančné zdroje. Zhruba milión eur z vkladov vybraných na finančné produkty Pepaspar vraj odtieklo do daňového raja na účty spoločnosti Mostalina Investments zo Seychelských ostrovov. Jej disponentkou má byť jeho partnerka Koločíková.

Mostalina Investments sa nepriamo cez svoju dcérsku firmu Deverell Consultants Limited z Londýna objavuje i na liste vlastníctva k výrobnému závodu MediPharm v Lipanoch, na ktorý si uplatňuje záložné právo. Pozadie schránky Mostalina Investments odhalil škandál známy ako Panama Papers, ktorý otriasol svetom anonymného vlastníctva firiem cez takzvané offshore daňové rajy.

Český investigatívny portál Investigace píše, že vďaka uniknutým dokumentom z niekdajšej panamskej právnickej firmy Mossack Fonseca odhalili profesionálneho štatutára schránky Mostalina, ktorá sa napríklad spája s čudnými aktivitami českého daňového podvodníka Petra Speychala – bývalého majiteľa strojárkeho obra ČKD, hokejovej Sparty Praha či celku Lev Praha hrajúceho svojho času ruskú KHL. Bol ním český fyzioterapeut Jiří Malivánek bývajúci v paneláku na sídlisku v meste Chrudim

Kto je Peter Leškovský

HN už dlhšie opisujú čudné finančné transakcie a machinácie prešovského veľkopodnikateľa Petra Leškovského, ktoré vykazujú viaceré znaky podvodov. Leškovský je bývalý i súčasný obchodný partner dvoch kľúčových aktérov emisnej kauzy Interblue Group spájanej s nominantmi politickej strany SNS. Ide o niekdajšieho dvojtretinového akcionára Medicproduct Lipany Rastislava Bilasa a zbrojára Norberta Havaleca z Liptovského Mikuláša. Kontroverzný podnikateľ z Prešova však približne pred tromi rokmi prišiel či špekulatívnymi prepismi sa zbavil všetkého svojho majetku. Stalo sa tak pre vymáhanie gigantických dlhov vo výške zhruba 60 miliónov eur českou inkasnou agentúrou Bazcom. Tá po firmách zo sféry vplyvu východniara Leškovského dobýva pohľadávky v desiatkach miliónov eur z nesplatených úverov po skrachovanej nebankovke Metropolitní spořitelni družstvo. Práve v súvislosti s vytunelovaním nebankovy má na krku minimálne 17 trestných stíhaní z obzvlášť závažného zločinu úverového podvodu.

Okrem toho Peter Leškovský ako ústredná postava účinkuje aj v kauze okolo daňových podvodov s minerálnymi olejmi známej ako slovenský Texas. O nej vydal investigatívny portál Aktuality koncom minulého roka sériu niekoľkých článkov. V prípade je celkovo obvinených šesť osôb. Ďalším prípadom ekonomickej trestnej činnosti spájanej s prešovským podnikateľom sa intenzívne venujú viaceré pobočky Národnej kriminálnej agentúry. Ide napríklad o podozrenia z podvodu pri nakladaní s európskymi financiami. Leškovského recyklačný podnik J&M Consulting v Snine totiž dostal od nominantov SNS na čele envirorezortu po lučeneckej fabrike Milenium Trading druhú najvyššiu eurodotáciu pre súkromný podnik na Slovensku – takmer 12 miliónov eur. Naposledy sa prešovský podnikateľ dostal do povedomia médií v súvislosti s ovládnutím kúpeľov a plničky minerálky v Korytnici. Pôvodný majiteľ Zlatko Banovič tvrdí, že ho Leškovský oklamal a okradol. Spor o majetok už riešia súdy.

4. Developeri majú záujem o mesto Spišská Nová Ves, reagujú na zvýšený dopyt po bývaní

[02.09.2019; hlavnespravy.sk; Z domova; 00:00; SITA/HSP]

<https://www.hlavnespravy.sk/developeri-maju-zaujem-mesto-spisska-nova-ves-reaguju-zvyseny-dopyt-byvani/1872885>

Poprad 2. septembra 2019 (SITA/HSP/Foto:TASR-Maroš Černý)

Mesto **Spišská Nová Ves** zaznamenáva v súčasnosti zvýšený dopyt po bývaní. Záujem o mesto v tejto súvislosti prejavili aj developeri, ktorých aktivity sa zameriavajú na bývanie formou rodinných domov. Podľa Teodora Štubňu, vedúceho oddelenia územného plánovania a stavebného poriadku na Mestskom úrade, sa v meste pripravujú dve územia

Ilustračné foto

„Oba zámery na 'zelenej lúke' majú spracované úvodné dokumentácie a uchádzajú sa o územné rozhodnutie,“ uviedol pre agentúru SITA s tým, že mesto má potenciál aj pre výraznejšiu podporu rozšírenia obytných zón v zmysle platného územného plánu. Pripravených je 250 hektárov na bývanie s občianskou vybavenosťou. Dlhodobé plánované navýšenie počtu obyvateľov je z 37-tisíc až na 53-tisíc v prípade priaznivého vývoja všetkých rozvojových odvetví.

V rámci plánov developerov sa uvažuje o výstavbe v severozápadnej časti mesta, v lokalite pri sídlisku Západ. V tomto prípade by v úvodnej etape mohlo byť postavených 88 rodinných domov. Druhé územie sa nachádza v juhozápadnej časti mesta, ide o lokalitu pri sídlisku Mier a rieke Hornád. Tam je naplánovaných 34 rodinných domov a tri polyfunkčné objekty.

Približne tristo ľudí zase našlo domov v novej štvrti Iglovia, ktorá v meste postupne vzniká v rámci revitalizácie bývalého vojenského areálu kasární. V polovici augusta tam evidovali skolaudovaných 104 bytov v bytových domoch a šesť bytov v rodinných domoch v radovej zástavbe. Od začiatku minulého roka tam vzniká aj nové námestie s rovnomeným názvom, pribudnúť by malo aj detské a multifunkčné ihrisko. Nachádza sa tam aj detské centrum s kaviarňou a reštauráciou. Stavebné povolenie má takmer 150 bytov v bytových domoch a 39 bytov v rodinných domoch, z nich sedemnást' je povolených v radovej zástavbe domov, ktoré vznikli obnovou pôvodných priemyselných objektov.

[Späť na obsah]

5. Hitlerovi pomáhal pri rozpútaní najväčšej vojny Tiso

[01.09.2019; pravda.sk; Žurnál; 00:00; Pravda]

https://zurnal.pravda.sk/neznama-historia/clanok/524352-hitlerovi-pomahal-pri-rozputani-najvacsej-vojny-tiso/?utm_source=pravda&utm_medium=rss&utm_campaign=rss

„Poľský teror nemá konca-kraja!“ „Urobíme všetko pre oslobodenie našich slovenských bratov a Nemcov z tej mučiarni!“ Pred 80 rokmi poháňala propaganda Slovenského štátu týmito bojovými pokrikmi jeho armádu do vojny proti susednému Poľsku. Do vojny po boku s hitlerovským Nemeckom. Do vojny, ktorou sa vtedy začínal najväčší ozbrojený konflikt v dejinách ľudstva.

Uplynulo iba pol roka od rozbitia Československa, a Hitler sa rozhodol napadnúť Poľsko. Z jeho pohľadu to bola logická postupnosť. Pripojením Sudet v októbri 1938 a okupáciou zvyšku Čiech a Moravy v marci 1939 sa nacistické Nemecko zmocnilo tamojšieho vojnového priemyslu. Získalo tým výzbroj a výstroj pre viac ako 40 divízií. Garantovaním "samostatnosti" Slovenska si vytvorilo vazalský štát a v jeho západnej oblasti, v tzv. ochrannej zóne, si Nemci mohli zriaďovať vojenské posádky a pripravovať ďalšie výboje. Teraz si už mohli trúfnuť na viac: na rade bolo Poľsko.

Ak si lídri Veľkej Británie a Francúzska po mníchovskej konferencii predstavovali, že Hitler sa uspokojí s korisťou a dodrží sľuby o mieri, tak sa veľmi mýlili. Ale mýlil sa aj Hitler, ak si myslel, že Londýn a Paríž dajú ruky preč od Poľska, tak ako ich dali predtým preč od Československa. Prišlo totiž na slová Winstona Churchilla – vtedy opozičného britského politika – ktorý po Mníchove prorocky napísal: "Mohli sme si vybrať medzi hanbou a vojnou. Vybrali sme si hanbu a budeme bližšie k vojne."

Za necelý rok sa postoj západných mocností pod ťarchou nových okolností predsa len zmenili.

Záhorie – nástupný priestor útoku

Hneď po Mníchove začal Hitler kuť plány na podmanenie celého Československa a keď sa tak stalo, zameral pozornosť na Poľsko. Tváril sa, že mu ide iba o mesto Gdansk s jeho väčšinou nemeckým obyvateľstvom a o Poľský koridor, teda o poľské územie, ktoré oddeľovalo Východné Prusko od zvyšku nemeckého teritória. A že je prístupný skôr dohode ako použitiu sily pri presadzovaní územných požiadaviek.

Varšava však odmietla o tom vyjednávať. Berlín reagoval 28. marca 1939 vypovedaním paktu o neútočení s Poľskom. O tri dni nato dostala Varšava od Londýna nevyžiadajú zaručenú nezávislosť. Hitlerova odpoveď nedala na seba dlho čakať: 3. apríla 1939 vydal prísne tajné rozkazy o prípravách na obsadenie Gdanska a na možnú vojnu s Poľskom.

Zo slovensko-poľského frontu, september 1939. Autor: STK/SLOVENSKÝ NÁRODNÝ ARCHÍV

Vraj ako to súviselo so Slovenskom? Na vojenskom letisku Kuchyňa (vtedy ešte Nový Dvor) a na leteckej strelnici pri Malackách sa Nemci začali udomáčňovať už 15. marca 1939. Čiže hneď na druhý deň po vyhlásení "samostatnosti" Slovenska tam pristáli nemecké lietadla a v okolí sa rozmiestňovala škola bojových navigátorov i ďalšie výcvikové jednotky.

"Do našej obce prišlo nemecké vojsko v sile 300 mužov, ubytovali sa v kasárňach, kde vystriedali slovenskú posádku," napísal kronikár Rohožníka, zvaného vtedy Rarbok. V Senici sa utáborila motorizovaná stotina nemeckých vojakov 18. marca. Tiež jej vyprázdnil miestne kasárne. O deň nato podpísal Jozef Tiso (ešte nie prezident, ale už predseda vlády a vrchný veliteľ ozbrojených síl) vo Viedni vazalskú zmluvu o ochrannom pomere medzi nemeckou ríšou a Slovenským štátom. Jej druhý článok umožnil nemeckej armáde výsostne postavenie vo vyhradenom pásme na západom Slovensku.

Tzv. ochranná zóna (Schutzzone) vznikla pozdĺž hraníc s Moravou. A hoci podrobnú dohodu o nej obe strany uzavreli až 12. augusta, Nemci si na tomto území robili, čo chceli, už predtým. Pričom išlo nielen o Záhorie, ale aj o Malé a Biele Karpaty a Javorníky.

V kronike obce Zohor sa možno dočítať, že 6. mája 1939 sa na tamojšej železničnej stanici vykladali nemecké vojenské jednotky. Vzápätí obsadili výcvikový priestor Turecký vrch pri Jablonoňovom. V podmienkach záhorskej polopúšte sa Nemci neskôr pripravovali na boje v Sahare, predovšetkým na známu bitku o Tobruk (v apríli 1941), kde ich viedol generál Erwin Rommel zvaný "Púštna líška". Teraz však išlo o prípravu na boje v severnejších zemepisných šírkach.

Slovenská historiografia sa dlho nevedela vyrovnáť s účasťou Slovákov na agresii proti blízkemu susedovi, a navyše slovanskému národu. Svedčí o tom aj fakt, že prvá skutočne vedecká monografia o vpáde slovenskej armády po boku wehrmachtu do Poľska vyšla až v roku 2006 z pera historika Igora Baku. Podľa jeho zistení Bratislava musela v prípravách na túto vojnu plniť aj menej známe požiadavky Berlína. Predovšetkým – zamedziť takým vzťahom so severným susedom, ktoré by sa priečili nemeckým záujmom.

Ďalej musela spolupracovať na poli vojenského spravodajstva (nemecký Abwehr mal už v tom čase vlastnú agentúru sieť na severe Slovenska) a zabrániť náboru do československých légii, ktoré práve vznikali v Poľsku. A v neposlednom rade sprísniť stráženie hraníc. Túto podmienku Berlín zopakoval po tom, čo 7. júna 1939 ušli do Poľska na štyroch bojových strojoch ôsmi slovenskí vojenský letci. Nemci po nich strieľali, ale neúspešne. O tri mesiace sa zúčastnili vzdušných bojov s nemeckými stíhačkami.

V mieste svojich nových posádok wehrmacht urýchlene budoval vojenské sklady, zákopy, protiletecké kryty, delostrelecké palebné postavenia, cesty a mosty. Pre obyvateľov okolitých obcí sa tým vytvárali nové pracovné príležitosti. Napríklad väčšina obyvateľov Rohožníka pracovala na výstavbe úzkokoľajky a miestny kronikár si to pochvaľoval: „Za prácu s povozom ťahaným dvoma koňmi dostal pohoníč 250 korún, s jedným koňom 200 korún, s volmi alebo kravami 180 korún za jeden deň. Robotníci dostali za jednu hodinu – slobodní 6,50 a ženatí 7,50," stojí v obecnej kronike.

Zvýšené presuny nemeckých jednotiek do nástupného priestoru bolo možné pozorovať od júna 1939. Do začiatku augusta dosiahol počet vojakov 30-tisíc, tak aspoň hlásila spravodajská služba ministerstvu národnej obrany v Bratislave. Pohyb takéhoto množstva vojska sa už nedal utajiť, a najmä obyvateľstvo Kysúc a Žiliny už začínalo tušiť, čo sa chystá. "Bude vojna," šušľalo sa, a kto mohol, nakupoval – petrolej, soľ a zápalky do zásoby.

Operáciu Fall Weiss museli odložiť

Medzitým Adolf Hitler a jeho hlásna trúba Joseph Goebbels vystupňovali štvavú protipoľskú kampaň v rozhlase a na masových zhromaždeniach. "Gdansk bolo od nás odtrhnuté, koridor bol anektovaný," vykrikoval fűhrer. "Viac než milión ľudí nemeckej krvi muselo už v rokoch 1919 a 1920 opustiť svoju vlasť!"

"Našich ľudí v Poľsku tyranizujú, tento stav je už neznesiteľný a podobrotky to s Poliakmi nejde," pokračoval Hitlerov šéf propagandy. Obaja zároveň preklínali Francúzov, Angličanov, Američanov a ich versailleský mierový systém.

Slovenskí vojaci aj v krátkom ťažení dostávali domácu tlač. Autor: STK/SLOVENSKÝ NÁRODNÝ ARCHÍV

Činila sa však aj nemecká diplomacia, lenže východným smerom. Historici sa dodnes sporia o tom, prečo dal Josif Stalin nakoniec prednosť dohode s Hitlerom. Podľa Geoffreya Roberta očakával od Britov a Francúzov záruky voľného prechodu Červenej armády cez územie Poľska a Rumunska v prípade vojny s Nemeckom. "Oba štáty však mali územné spory so ZSSR a sovietskemu zásahu sa desili takmer tak ako vpádu Nemecka," pripomína známy britský historik.

Možní západní spojenci dohodu stále odkladali, Stalin im nedôveroval, preto niekoľko mesiacov prebiehali súbežné diplomatické rokovania Moskvy s Berlínom. Zintenzívnili sa začiatkom augusta 1939, keď nemecký minister zahraničia Joachim Ribbentrop oznámil sovietskemu vyslancovi Georgijovi Astachovovi, že „medzi Baltským a Čiernym morom neexistuje jediný problém, ktorý by sme si nemohli vyriešiť my sami“.

Konečná podobá paktu vznikla za 13 hodín počas moskovských rokovaní Ribbentropa s jeho náprotivkom Vjačeslavom Molotovom. Jediný zádrh vznikol neskoro večer, keď Stalin požadoval do svojej sféry celé Lotyšsko s oboma strategickými prístavmi. Ribbentrop si vyžiadala prestávku a zavolať Hitlerovi, čo s tým. "Môj vodca

súhlasí," oznámil vládcovi Kremľa o necelú hodinu. Stalina to zjavne prekvapilo a vraj chvíľu vyzeral ako človek, ktorý potláča nával strachu. Uvedomil si, že Hitler sa tak ľahko môže vzdávať iba toho, o čom je presvedčený, že to stráca iba prechodne, aby získal momentálnu výhodu?

O druhej po polnoci podpísali zmluvu i jej tajný dodatok. Bol čas na prípitky. Stalin pripil na zdravie Hitlera...

Obsah tajného dodatku vyjde na povrch neskôr, sovietska verejnosť sa podrobnosti dozvie až za vlády Michaila Gorbačova. Súdnemu pozorovateľovi však hneď bolo jasné, že dohoda umožňuje Hitlerovi vrhnúť sa na Poľsko. Aj slovenskí antifašisti dovtedy predpokladali, že aliancia Západ – Rusko mu v tom zabráni. Moskva sa namiesto toho dohodla s Berlínom na rozdelení Poľska i sfér vplyvu.

"Otázka boľševizmu je v tomto období nepodstatná," zapísal si nacistický šéf propagandy Joseph Goebbels do svojho denníka. A Hitler vysvetlil poslancom Ríšskeho snemu pakt so Stalinom ako zmluvu s diablom za účelom vyhnania belzebuba. Dôležité preňho bolo, že jej uzavretím predišiel hrozbe vojny na dvoch frontoch po útoku na Poľsko.

Tajne však dúfal, že sa zatiaľ vyhne aj vojne s Britániou a Francúzskom, ktoré sa zľaknú jeho paktu s Moskvou a nechajú Poliakov napospas osudu. V tejto nádeji ho utvrdzoval svojim presvedčením Ribbentrop.

Jeho pakt s Molotovom má dátum 23. augusta 1939 a už 25. augusta vydal Hitler tajný rozkaz na začatie operácie pod kódovým označením Fall Weiss. Išlo o inváziu do Poľska, ktorá sa mala začať na druhý deň ráno o pol piatej.

Ibaže čo sa nestalo. Ešte v piatok 25. augusta prišla správa z Londýna, že britsko-poľská spojenecká zmluva, ktorej uzavretie sa vlieklo od apríla, bola práve podpísaná. A o niečo neskôr v ten istý deň mal Hitler v prítomnosti Ribbentropa stretnutie s francúzskym veľvyslancom, ktorého informoval, že Nemecko si bude musieť Gdansk a koridor prinavrátiť silou, lebo Poliaci nereagujú na jeho ponuky. Na čo Francúz odpovedal, že jeho krajina Poľsko podporí, ak bude napadnuté.

Ďalšia Jóbova správa prišla od Benita Mussoliniho. Hitler naisto počítal s Talianskom vo svojom poľskom ťažení aj v prípadnej vojne so Západom. Duce mu však práve oznamoval, že sa vojny nebude môcť zúčastniť "vzhľadom na súčasný stav talianskych vojnových príprav". A odvolával sa na ich predchádzajúce schôdzky, počas ktorých sa predsa povedalo, že "s vojnou sa počíta po roku 1942, vtedy budem pripravený".

To bola teda rana! Nemecko ostávalo niekoľko hodín pred inváziou osamotené, ak, pravda, nepočítame malé Slovensko. Dátum vojenského vpádu do Poľska sa však musel odložiť, Hitler ho predbežne preniesol na 1. september...

Oslobodíme Slovákov v Poľsku!

Prvý návrh na inváziu do Poľska však velenie wehrmachtu vypracovalo už 20. mája 1939. Podľa tohto dokumentu mali z územia západného Slovenska a Horného Sliezska útočiť útvary 14. armády. O necelý mesiac sa v Bratislave dohodlo, že Nemci dobudujú cestnú sieť na západe Slovenska. Až neskôr vysvitlo, že ide o nástupný priestor útoku do Poľska. Už v júni 1939 však malo slovenské ministerstvo obrany prvé informácie o koncentracii nemeckých jednotiek na severozápade tzv. ochranného pásma.

Ale keď sa koncom júla pýtal denník Slováka ministra obrany Ferdinanda Čatloša na možnosť využitia Slovenska ako nástupného priestoru nemeckej armády, ten podobné informácie odmietol ako falošné správy. Pritom už vtedy bolo s nemeckou stranou dohodnuté, že všetky letiská na Slovensku sa v čase vojny využijú ako záložné letiská Luftwaffe. No nielen to, lebo už niekedy v júni uložili Nemci na letisku v **Spišskej Novej Vsi**, čiže ďaleko za tzv. ochranným pásmom, niekoľko vagónov leteckých bômb a množstvo leteckého benzínu.

Ferdinand Čatloš po obsadení Komancze medzi obyvateľmi obce. Autor: JOZEF CINCÍK/STK/SLOVENSKÝ NÁRODNÝ ARCHÍV

Podrobnosti o účasti Slovenska a jeho armády v nadchádzajúcom konflikte sa Tisova vláda dozvedela až 22. augusta 1939 z Hitlerovho rozkazu, ktorý sprostredkoval nemecký vojenský atašé v Bratislave Heinrich Becker. Vláda mala poskytnúť nemeckej armáde vojsko na zabezpečenie severnej hranice Slovenska a splniť všetky požiadavky predostreté nemeckou armádou. Na revanš mala dostať garancie ohľadne hraníc s Maďarskom a v prípade vojny malo Slovensko dostať späť hraničné územie, ktoré pripadlo Poľsku v roku 1938. O invázii slovenských jednotiek do Poľska sa v tomto rozkaze nehovorilo.

Slovenské noviny a rozhlas vystupňovali v tom čase informačnú kampaň za "oslobodenie slovenských bratov" v Poľsku, čiže obyvateľov obcí severného Spiša a Oravy, ktoré nielen pri delení Československa po Mníchove v roku 1938, ale už po parížskej mierovej konferencii v roku 1920 pripadli Poľsku. Išlo dovedna o 25 dedín s 22-tisíc obyvateľmi.

V Bratislave sa 22. augusta vo večerných hodinách konala pred budovou SND demonštrácia radikálov za znovupripojenie sporných území k Slovensku. Alexander Mach v prejave zvolal: "Chceme svoje, chceme našich, chceme všetko, čo nám patrí!"

O deň neskôr sa Slovensko dozvedelo o pakte Berlína s Moskvou. "Uzavretie paktu vyvolalo vo všetkých slovenských kruhoch veľké uspokojenie," hlásil nadriadeným Becker. Vraj i dôstojníci sa vyjadrili s obdivom o vodcovej politike. Nebola to celkom pravda, najmä ľavicovo orientovaných dôstojníkov správa zaskočila "V našej armáde boli skupiny, ktoré verili, že Poľsku prídu na pomoc nielen Angličania a Francúzi, ale aj Sovieti a že Nemecko takýto koncentrovaný nápor nevydrží," spomínal generál Anton Rašla, v tom čase mladý justičný dôstojník.

V nedeľu 26. augusta sa začala mobilizácia Slovenskej armády. Postupne povolali do zbrane 15 ročníkov záloh. Oficiálne sa oznámilo, že záložníkov povolali na mimoriadne cvičenie, veď štát nebol vo vojnovom stave s Poľskom. Armáda 2,5-miliónovej krajiny mala zrazu takmer 150-tisíc príslušníkov. Z nich 35 percent, viac ako 50-tisíc, zaradili do poľnej armády určenej na plnenie operačných úloh.

Už v súvislosti s prvým termínom útoku na Poľsko informoval Berlín 24. augusta Tisovu vládu o svojich požiadavkách. Odvolanie Hitlerovho rozkazu prišlo na poslednú chvíľu, keď už niektoré jednotky boli v pohybe.

Vo dvoch prípadoch sa aj zo Slovenska dostali (cez Jablunkovský a Lupkovský priesmyk) až na poľské územie, museli sa však vrátiť.

Po zmene situácie slovenská vláda na zasadnutí 28. augusta súhlasila s prechodom nemeckých jednotiek mimo ochrannej zóny. Vedúci nemeckej misie jej vtedy odovzdal Výzvu obyvateľstvu Slovenska, ktorú mala neodkladne zverejniť. V rozhlase sa tak stalo ešte v ten istý deň, v tlači 30. augusta. Vo výzve sa okrem iného uvádzalo:

“V záujme ochrany nezávislosti a územnej celistvosti nášho mladého Slovenského štátu proti hroziacemu poľskému nebezpečenstvu, na základe ochrannej zmluvy... prídu na územie Slovenského štátu nemecké vojenské oddiely, ktoré v prípade potreby budú s našou hrdinnou slovenskou armádou bok po boku spoločne brániť územie nášho štátu.“ Výzvu skoncipovala nemecká strana a obyvateľstvo ju prijalo – ako vyplýva z Beckerovho hlásenia do Berlína – “veľmi pokojne“. V skutočnosti najmä v prihraničných oblastiach ľudia prežívali napäté chvíle a obávali sa najmä pripravovanej evakuácie.

Vo výzve sa však nič nehovorilo o prípadnej účasti Slovenskej armády na invázii do Poľska. Po vojne – veľkej, druhej svetovej vojne- boli o tom diskusie, ktoré vrcholili pred Národným súdom v Bratislave. Tiso stále tvrdil, že podľa jeho informácií mala Slovenská armáda iba brániť integritu Slovenska. Vraj slovenská strana žiadost Berlína o účasť vo vojne proti Poľsku vôbec nedostala. Čatloš však vypovedal ináč a Tisovu “nevedomosť“ popieral: “Keď som už hlásil, že slovenské jednotky dosiahli priestor Javoriny a bez boja sa ho zmocnili, on (Tiso) mi gratuloval... i nabádal na dôsledné plnenie nemeckých rozkazov “

Baka pripúšťa, že slovenskej účasti na útoku proti Poľsku sa dalo vyhnúť predchádzajúcim vyjednávaním s nemeckou stranou, na čo existoval určitý priestor. “Dokumenty hovoria skôr o tom, že zapojenie Slovenskej armády prebehlo hladko a bez komplikácií.“ Vari by to vôbec bolo možné bez vedomia a súhlasu jej vrchného veliteľa?

Podľa amerického historika Jamesa M. Warda sa Tiso aj v tomto prípade snažil zvaľovať zodpovednosť na niekoho iného. Uvedomoval si, že inváziou do Poľska porušuje ako kňaz cirkevné učenie o spravodlivej vojne: “Toto porušenie bolo o to horšie, že obeť mala status bašty katolicizmu,“ pripomína historik.

Draho zaplatené spojenectvo

Slovenské jednotky obsadili dediny v pohraničí, ktoré si Poľsko prisvojilo v rokoch 1918 – 1920, 1924 a 1938. Dobyli Zakopané a prenikli asi 30 kilometrov na poľské územie v smere na Nowy Targ.

Vraj Hitler ponúkol Slovensku aj Zakopané, Tiso však fűhrerov dar odmietol. Túto vetu v rôznych obmenách opakovali takmer všetky poľské publikácie, venované pred desaťročím 70. výročiu nacistického útoku na Poľsko. Nikde sa však nedali zistiť podrobnosti, nič nebolo podložené archívnymi dokumentmi. Zdá sa, že Milan S. Ďurica ako prvý uviedol do slovenskej historickej spisby tvrdenie, že Zakopané s okolím ponúkol Hitler Tisovi na “zaokrúhlenie hraníc“. Čo však Tiso odmietol, lebo “tam nebývali Slováci a nikdy nepatrilo Slovensku“.

Baka všetko uviedol na správnu mieru: Hitler v rozhovore so zástupcami Zahraničného úradu v Berlíne síce vyjadril ochotu pripojiť k Slovensku aj Zakopané, ale ho od toho odradili. “Slovensko toto územie podľa všetkého nechce, pretože tam žijú len Poliaci,“ povedal potom vodca Tretej ríše. Hitler zrejme neprikladal tejto otázke význam. “Preto je otázne, či sa o tejto ponuke slovenská strana vôbec dozvedela,“ dodáva historik.

Po návrate slovenských jednotiek z “krátkej vojny“ 1. októbra 1939 sa zdalo, že Berlín sa zavďačí Bratislave aj iným spôsobom. V armádnych kruhoch sa začali šíriť “zaručené“ správy o tom, že Hitler sa hnevá na Maďarsko, ktoré vo vojne s Poľskom zostalo neutrálne a Slovensku sa navrátiť obce obývané Slovákmi, pripojené k Maďarsku po Viedenskej arbitráži v jeseni 1938. “Konkrétne sa uvádzali Komjatice, Šurany a rodisko Šaňa Macha Slovenský Meder,“ spomínal Rašla.

Ostalo však pri rečiach. Ale nie celkom. Za výpomoc pri dobývaní Poľska poslal Hitler Tisovi ďakovný telegram a trom Slovákom udelili Železný kríž. Zato Spojené kráľovstvo a Francúzsko, ktoré medzitým vyhlásili Nemecku vojnu, prerušili so Slovenskom diplomatické styky.

Slovenská armáda prišla počas poľskej kampane o 18 vojakov, 46 bolo zranených a 11 nezvestných. Dlhodobé straty však budú oveľa väčšie a mnohonásobne prevýšia dočasné územné zisky. Ťaženie proti Poľsku rozpúta najväčší vojnový požiar v dejinách. Potrvá viac ako päť rokov a zanechá po sebe desiatky miliónov obetí.

V armádnom rozkaze z 10. októbra 1939 Tiso vyzdvihol, že ťaženie proti Poľsku “... upevnilo a zvrúcnilo spojenecké zväzky medzi Veľkonemeckou ríšou a našou republikou v nerozborné priateľstvo krvou posvätené...“. Toto “nerozborné priateľstvo krvou posvätené“ mala armáda neskoršie nielen potvrdiť, ale aj prehliť. Veď vojnový slovenský štát ostal spojencom nacistického Nemecka až do jeho konca. Vojnu viedol nielen proti Poľsku a Sovietskemu zväzu, ale vypovedal ju aj Spojeným štátom americkým a Veľkej Británii. Niektorí bagatelizujú účasť slovenského vojska vo vojne na strane nacistického Nemecka, vojenský historik Jozef Bystrický má iný názor.

“Nebolo síce žiadnou významnou silou, ktorá by mohla ovplyvniť priebeh vojnovéj činnosti, ale z pohľadu reálnych možností vtedajšej Slovenskej republiky ani symbolickou jednotkou,“ upozorňuje a vypočítava: „Zúčastňovalo sa bojov na fronte, zabezpečovalo ochranu cestných a železničných komunikácií a iných vojensky významných objektov v tyle nemeckých frontových vojsk, na okupovaných územiach vykonávalo protipartizánske akcie, budovalo obranné postavenia pre ustupujúce nemecké vojská.“

Tejto škvrny sa slovenská armáda zbavila až účasťou v protifašistickom boji, osobitne v Slovenskom národnom povstaní na sklonku svetovej vojny.

Bezprostredne po vojne sa prihraničné územie vrátilo znovu Poľsku. Slovenský diplomat Matej Andráš bol vtedy referentom na Ministerstve zahraničných vecí ČSR a po rokoch spomínal, že Varšava bola ochotná vzdať sa hornej Oravy a severného Spiša výmenou za získanie Tešínska. “Avšak Praha nemala záujem stratiť tešínsky kraj, taký bohatý na uhlie a hutý,“ dodal.

Ako vnímajú po toľkých desaťročiach agresiu zo Slovenska súčasní Poliaci? Svojho času som sa na to spýtal Dušana Segeša, historika zaoberajúceho sa dejinami slovensko – poľských vzťahov. "Registrujú ju v historickej pamäti, ale bez emócií a nie je tam súčasťou politickej agendy," odpovedal.

Udalosti prvého roku druhej svetovej vojny

1. september – Nemecká armáda s podporou slovenského vojska vpadla do Poľska. Začiatok druhej svetovej vojny.

3. septembra 1939 – Francúzsko, Austrália a Veľká Británia vyhlásili Nemecku vojnu.

5. septembra 1939 – Spojené štáty deklarujú neutralitu v začínajúcej sa vojne.

10. septembra 1939 – Kanada vyhlásila Nemecku vojnu.

17. septembra 1939 – Sovietsky zväz napadol Poľsko, organizovaný odpor poľskej armády sa začal rúcať.

20. septembra 1939 – Vyznamenávanie a slávnostná prehliadka slovenských vojakov v Zakopanom za účasti ministra národnej obrany Ferdinanda Čatloša. Začína sa odsun slovenských jednotiek z územia Poľska.

28. septembra 1939 – Kapitulácia Varšavy, o týždeň sa skončil organizovaný odpor poľskej armády.

5. októbra 1939 – Na slávnosti v Poprade, ktorá bola bodkou za poľskou kampaňou, vyznamenal Jozef Tiso nemeckých a slovenských vojakov. "Vraciate sa ako víťazi," povedal pri tejto príležitosti. Vyznamenávali aj Nemci. Železný kríž sa ušiel slovenským generálom Čatlošovi, Pulanichovi a plukovníkovi Malárovi.

8. októbra 1939 – Nemecko vyhlásilo anexiu západného Poľska. Na jeho časti zriadil Hitler tzv. Generálny guvernment, ostatné časti pripojil priamo k Tretej ríši.

13. decembra 1939 – Prvá veľká námorná bitka druhej svetovej vojny. V ústi Rio de La Plata v južnom Atlantiku britské krížniky vážne poškodili nemeckú bojovú loď Admiral Graf Spee, ktorá tam napádala obchodné lode.

9. apríla 1940 – Nemecko napadlo najprv Dánsko a neskôr i Nórsko. Napriek britskej pomoci Nóri o dva mesiace kapitulovali.

10. apríla 1940 – Nemecko zaútočilo na Francúzsko a neutrálne štáty Belgicko, Holandsko a Luxembursko.

22. júna 1940 – Francúzsko kapitulovalo v Compiègne: na rovnakom mieste a v tom istom vozni, kde Nemci podpísali svoju kapituláciu po prvej svetovej vojne.

22. júla 1940 – Začala sa letecká Bitka o Britániu. Nacistickému letectvu sa nepodarilo zničiť zo vzduchu kráľovské letecké sily (RAF) a Hitler musel odložiť plán vylodenia na Britských ostrovoch na neurčito.

27. septembra 1940 – Nemecko, Taliansko a Japonsko podpísali tzv. Pakt troch, namierený proti Veľkej Británii a USA.

© AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ

[Späť na obsah]

6. UNIKÁTNY VLAKOVÝ VIDEOPROJEKT: IC vlakom z Košíc do Žiliny

[01.09.2019; teraz.sk; TERAZ.SK; 00:00; vovlaku.sk]

<http://www.teraz.sk/magazin/unikatny-vlakovy-videoprojekt-ic-vlak/415986-clanok.html>

Železničná stanica Vrútky. Foto: Vovlaku.sk

Vovlaku.sk vám vďaka spolupráci so Železničnou spoločnosťou Slovensko, a.s. prináša ďalšiu časť unikátneho videoprojektu.

Batizlava 1. septembra (Vovlaku.sk) - Postupne vám ukazujeme všetky používané železničné trate na Slovensku. To všetko jednak na stránke www.teraz.sk, alebo na stránke www.tablet.tv a takisto na špecializovanej stránke o železničnej doprave - www.vovlaku.sk. Dnes vám ponúkame možnosť prejsť trať ŽSR 180 Košice - Žilina od prvej do poslednej sekundy v úlohe rušňovodiča Železničnej spoločnosti Slovensko, a.s. v IC vlaku IC 522. Na rozdiel od reálneho rušňovodiča budete mať výhodu infografiky, ktorá vám v priebehu jazdy ukáže, aké kultúrne, historické, alebo cestopisné pamiatky sa v danom okamihu okolo vás nachádzajú. Ďalšie informácie o projekte nájdete pod videooknom, ktoré predstavuje vjazd do železničnej reality. Príjemnú cestu vlakom! Pre lepšiu orientáciu na stránke V hornej časti ponúkame okno, v ktorom je jazda vlaku medzi Košicami a Žilinou zaznamenaná kamerou od prvej do poslednej sekundy. Nižšie sa dozviete technické údaje o vlaku a trati, po ktorej cestujete a zaujímavosti o jednotlivých zastávkach. Projekt VOVLAKU.SK Cieľom projektu je priniesť vám možnosť precestovať celé Slovensko po kofajniciach- VO VLAKU. Postupne budeme zverejňovať videá jednotlivých úsekov tratí, ale aj doplnujúce videoreportáže, napríklad predstavíme vám železničné stanice, alebo zoberieme vás do železničného depa, kde vám ukážeme koľajovú techniku. Železničná stanica Košice. Foto: Vovlaku.sk

Technické údaje o vlaku a trati Jazda v rýchlíku v IC vlaku IC 522 Železničnej spoločnosti Slovensko, a.s. Radenie vlaku Rušeň 350 + osobný vozeň Ampeer + osobný vozeň WRRmeer + osobný vozeň Bdgheer + 4x osobný vozeň Bmpeer O trati Železničná trať Žilina - Košice (v cestovnom poriadku pre verejnosť označená ako železničná trať číslo 180) je elektrifikovaná dvojkolažná železničná trať na Slovensku, ktorá spája Žilinu a Košice. Je súčasťou Va. koridoru a patrí medzi najdôležitejšie slovenské trate s najväčšou intenzitou dopravy. Číslo trate: ŽSR - 180 Správca: Železnice Slovenskej republiky Trasa: Košice - Žilina Otvorenie trate: 1870 - 1872 Rozchod: 1 435 mm Elektrifikácia: 3 kV =

Z histórie trate Trať bola vybudovaná ako súčasť Košicko-bohumínskej železnice, uvedenej do prevádzky v roku 1872. Otváranie jednotlivých úsekov: • 1. 9. 1870: Košice - Kysak - Prešov • 1. 2. 1871: Bohumín - Český Tešín • 8. 2. 1871: Český Tešín - Žilina • 8. 12. 1871: Žilina - Poprad • 12. 12. 1871: Poprad - **Spišská Nová Ves** • 12. 3. 1872: **Spišská Nová Ves** - Kysak Trať bola pôvodne jednokofajná, no koncesia stanovovala povinnosť zdvojkofajniť trať, ak ročný hrubý zisk na jednu míľu trate prevýši dva po sebe idúce roky 150 000 zlatých. Kompletné zdvojkofajnenie bolo dokončené až v roku 1955. Po skončení prvej svetovej vojny Rakúsko-Uhorsko zaniklo a pre mladé Česko-Slovensko mala táto trať kľúčový význam. Ako jediná totiž spájala Česko s východným Slovenskom, o ktoré Česko-Slovensko bojovalo s Maďarskom. Rozdelený bol tiež Tešín, no trať i stanica zostali na území Česko-Slovenska, okolo ktorého vzniklo nové mesto Český Tešín. Strategická Košicko-bohumínska železnica bola 1. februára 1921 prevzatá spoločnosťou Česko-slovenské štátne dráhy, no vo vlastníctve súkromnej spoločnosti. Po druhej svetovej vojne bola spoločnosť ČSD zoštátnená a vlastníkom Košicko-bohumínskej železnice sa stal česko-slovenský štát. V roku 1955 názov Košicko-bohumínska železnica zanikol a v 1964 bola dokončená elektrifikácia celého úseku trate. Parametre trate Trať sa začína v dôležitom dopravnom uzle, kde sa stretáva trať z Bratislavy a Považia, z Ostravska a Sliezska a z východu krajiny. Vedie prevažne východo-západným smerom údoliami riek Váh a Hornád. Od Žiliny prekonáva viacerými tunelmi pohoria Malá Fatra a Veľká Fatra, vedie Liptovskou, Popradskou a Hornádskou kotlinou. Údolím Hornádu prekonáva Slovenský raj a východnú časť Slovenského rudohoria a Košickou kotlinou smeruje už južným smerom ku Košiciam. Modernizácia trate V roku 2011 bola ukončená výstavba novej zriaďovacej stanice Žilina - Teplička. Modernizácia trate pod Tatrami sa má uskutočniť po roku 2015. Zrekonštruovaná má pri nej byť nielen trať, ale aj stanica Štrba. Kvôli novým parametrom trate (medzi inými aj maximálna prevádzková rýchlosť do 200 km/h, plánovaná minimálna 160 km/h) bude takmer trojkilometrový úsek medzi Štrbou a Svitom vedený po novom telese. V rámci modernizácie sa preloží 22% súčasnej trate. Dĺžka trate v úseku sa tak zníži z 12,868 km na 12,700 km. Štúdiá zrealizovateľnosti trate Žilina - Košice - Čierna nad Tisou bola schválená Ministerstvom dopravy 1. februára 2016. Z pôvodného počtu viac než 30 variantov konečná správa porovnala 4. Schválená bola alternatíva 3.1, ktorá ráta s prevádzkovými rýchlosťami 120, 140 a 160 km/h a kompromisom medzi zefektívením trate a vynaloženými prostriedkami. Realizácia má byť prevedená tak, aby sa stihol Operačný program na roky 2016-2020. V roku 2017 sa počítá so zahájením výstavby v úsekoch Liptovský Hrádok - Paludza a Lučivná - Poprad. Stanice a zastávky na trati • Košice - hl. stanica - križovatka s traťou 160 (Zvolen – Košice), 169 (Košice – Hidasnémeti) a 190 (Košice – Čierna nad Tisou) • Ťahanovce • Kostoľany nad Hornádom • Trebejov • Kysak - križovatka s traťou 188 (Košice – Muszyna) • Veľká Lodina • Malá Lodina • Ružín • Margecany zastávka • Margecany - križovatka s traťou 173 (Červená Skala – Margecany) • Kluknava • Richnava • Krompachy • Spišské Vlachy - križovatka s traťou 187 (Spišské Vlachy – Spišské Podhradie) • Olcnava • Vítkovce • Chrást nad Hornádom • Matejovce nad Hornádom • Markušovce • Teplička nad Hornádom • **Spišská Nová Ves** - križovatka s traťou 186 (**Spišská Nová Ves** – Levoča) • Smižany • Spišské Tomášovce • Letanovce • Vydrník • Spišský Štiavnik • Gánovce • Poprad - Tatry - križovatka s traťou 183 (Poprad – Štrbské Pleso) a 185 (Poprad – Plaveč) • Svit • Štrba zastávka • Štrba - križovatka s traťou 182 (Štrba – Štrbské Pleso) • Važec • Východná • Kráľova Lehota • Liptovský Hrádok • Podtureň • Okoličné • Liptovský Mikuláš • Liptovské Vlachy • Liptovská Teplá • Lisková • Ružomberok • Ružomberok-Rybárpole • Hrboltová • Švošov • Ľubochňa • Stankovany • Kraľovany - križovatka s traťou 181 (Kraľovany – Trstená) • Šútovo • Krpeľany • Turany • Sučany • Vrútky nákladná stanica • Vrútky - križovatka s traťou 170 (Vrútky – Zvolen) • Strečno • Varín • Teplička nad Váhom • Žilina - križovatka s traťou 120 (Bratislava – Žilina), 126 (Žilina – Rajec) a 127 (Žilina – Mosty u Jablunkova)

Železničná stanica Žilina. Foto: Vovlaku.sk

Rieka Hornád Hornád (maď. Hernád) je rieka na Slovensku a v Maďarsku. Je to významný ľavostranný prítok Slanej. Podľa dĺžky je 5. najdlhšia slovenská rieka. Pramení asi 4 km západne od obce Vikartovce, na východnom úpätí vrchu Krahulec v nadmorskej výške cca 1 050 m n. m. Od prameňa postupne tečie ako potok s výrazne vyvinutým korytom, postupne zvyšuje svoju vodnatosť pribratím menších i väčších prítokov. Preteká cez Slovenský raj, kde sa prerezáva kaňonovitým údolím, nazývaným Prielom Hornádu, zaradeným kvôli svojej výnimčnosti medzi národné prírodné rezervácie Slovenska. Koryto rieky je zarezané do vápencového podlažia. Na snímke most ponad rieku Hornád. Foto: TASR/Roman Hanc

Po opustení Slovenského raja tečie cez **Spišskú Novú Ves** a ďalej cez Krompachy. Na sútoku Hornádu s Hnilcom je vybudovaná vodná nádrž Ružín. Je to typická údolná nádrž a využíva sa na výrobu elektrickej energie a priemyselný odber vody pre železiarne v Košiciach. Hornád je domovom takmer všetkých bežne rozšírených sladkovodných rýb vyskytujúcich sa na Slovensku, no možno tu nájsť aj našu najvzácnejšiu rybu hlavátku podunajskú (Hucho hucho). Markušovce Obec sa nachádza v južnej časti Hornádskej kotliny na sútoku Levočského potoka s Hornádom. V obci sa nachádza niekoľko kúrií a kaštieľov, z ktorých najkrajší je Mariássyovský kaštieľ. Tieto kúrie boli v obci postavené v 17. a 18. storočí. Jedna z nich, neskorobaroková kúria, je pamiatkou z 18. storočia a nachádza sa hneď pri kaštieli. Po rekonštrukcii sa stala budovou Obecného úradu v Markušovciach. Pred vchodom je na stĺpe erb obce. Ďalšia na hlavnej ulici má na fasáde erbovú tabuľu s rokom 1747 a iniciálami LM a KS so združeným erbom Ladislava Mariássyho a jeho manželky Kláry Szepessy. Na archívnej snímke letohrádok Dardanely v obci Markušovce. Foto: TASR/Adriána Antoškova

Mariássyovský kaštieľ má štvorcový pôdorys so štyrmi okrúhlymi nárožnými vežami. Postavil ho roku 1643 František Mariássy v renesančnom slohu. Rok výstavby je doložený na tabuli osadenej nad hlavným vchodom. Na tabuli je vytesaný rodový erb staviteľa, iniciály FM a niekoľko nápisov. **Spišská Nová Ves Spišská Nová Ves** (maď. Igló, nem. Zipser Neuendorf, Zipser Neudorf, Neuendorf, Neudorf, Villa Nova) je okresné mesto ležiace v Košickom kraji. Mesto je označované za vstupnú bránu do Národného parku Slovenský raj. Počtom obyvateľov je druhým najväčším mestom Spiša, tretím najväčším mestom Košického kraja (po Košiciach a Michalovciach) a šestnástym najväčším mestom na Slovensku. Stanica **Spišská Nová Ves** Foto: Tablet.TV

V priebehu 10. storočia sa štruktúra slovenského osídlenia stabilizovala a ustálili sa aj komunikačné ťahy, ktoré neskôr tvorili základ cestnej siete na Spiši. Archeologické nálezy potvrdzujú, že územie stredného Spiša, na ktorom leží **Spišská Nová Ves**, bolo už v dobe veľkomoravskej ríše osídlené slovanským obyvateľstvom. Od zániku Veľkomoravskej ríše až do začiatku 13. storočia, kedy sa objavujú prvé písomné správy, nie sú o osudoch Spiša žiadne správy. Túto medzeru dopĺňa jedine komplexný archeologický výskum. Tatársky vpád, ktorý sa týmto krajom v polovici 13. storočia prehnal, ponechal nažive málo ľudí. Preto sem panovník pozýval hostí – kolonistov, ktorých obdarúval mimoriadnymi výsadami a slobodami. Návrat obyvateľstva Spiša do svojich pôvodných sídiel a chotárov po uplynutí tatárskeho nebezpečia a usadzovanie nových kolonistov nebolo celkom bez problémov. O nemeckých osídlencoch na Spiši je známe, že sa usadzovali v blízkosti starých slovanských osád, do ich chotárnych celkov, kam prenikli za pomoci kráľovských donácií. Je taktiež známe, že lokality spišských Sasov mali už v 50. rokoch 13. storočia rôzne privilégia, obsahujúce mestotvorné prvky. Zdroj: wikipedia.org, vlaky.net

[Späť na obsah]

7. Spomienky na základnú vojenskú službu slobodníka absolventa vo VÚ 4447 Tachov, 1988-1989

[01.09.2019; blog.sme.sk; Blogy; 00:00; Karol Turza]

<https://karolturza.blog.sme.sk/c/515755/spomienky-na-zakladnu-vojensku-sluzbu-slobodnika-absolventa-vo-vu-4447-tachov-1988-1989.html?ref=rss>

Kto v Tachove narukoval, toho p. Boh nemiloval. Tachov, Stříbro, Janovice, tři pr....e v republice (vojenská ľudová slovesnosť).

Ako som už spomínal, rád navštevujem rozličné miesta, kde som zamlada pôsobil. K takýmto miestam patrí neodmysliteľne vojenská služba, alebo ako sa vtedy hovorilo, základná, či prezenčná vojenská služba. Čo tak ísť sa podívať do Tachova, kde som pôsobil ako slobodník absolvent v rokoch 1988-89? Okolo Tachova (cez Rozvadov) som išiel viackrát, identifikoval som aj to parkovisko pred hraničným prechodom, kde som vymenil odznak Vzorný vojak s tureckým kamionistom za škatuľku Marlboriek. Do mesta a ku kasáňam som sa však nedostal. Nebolo by zlé urobiť si výlet aj priamo do Tachova, povedal som si jedného dňa, sadol za počítač a zajednal ubytovanie a lístky na vlak (chcel som absolvovať cestu vlakom, ako kedysi).

Popisy cesty, Tachova a okolia prekladám spomienkami na prezenčnú vojenskú službu pričom tieto spomienky tvoria dosť podstatnú časť. Aby som ich odlíšil, píšem ich kurzívou. Mená dôstojníkov VÚ 4447 píšem vybodkovane, zistil som totiž, že niektorí potomkovia týchto pánov vypisujú na armádne fóra (ČSLA, Vojáci sobě, atď.) a žiadajú adminov o vymazanie príspevkov, kde sa nehovorí o ich predkoch príliš lichotivo. To však nie je podstatné. Tí, ktorí v Tachove slúžili, vedia o kom je reč. Ospravedlňujem sa, ale vynechávam všetky obvyklé vojenské fóry o streľbe tankom za roh, o percentách vysoko oktanového a nízko oktanového benzínu a o bandaske, ktorá sa neplní až po vrch, o koňovi, ktorý je čierny, ak má čiernu srst' a čiernu hrivu (príručka ťažkého delostrelectva 1928) etc.. Ak moji nadriadení niečo neznášali, tak to bolo švejkovanie a veľa veselého som počas toho roka nezažil. Ale bola to moja mladosť a zrieť sa jej by bola chyba.

V jednu peknú, teplú noc koncom augusta 2019 (to jest tridsať rokov po nižšie spomenutých udalostiach) som sa krátko po polnoci nalodil vo Vrútkach na vlak Regiojetu, kde som si zakúpil ležadlo, aby som ráno nevystúpil v Prahe totálne dolámaný. Keď som sa natiahol na lehátko, nevdojak som si spomenul na cesty vlakom na študentský domov i do kasární za „sociku“. Najmä do Prahy to bolo „výživné“, cestoval som spravidla na chodbičke (rýchliky boli obvykle plné už v Kysaku, či **Spišskej Novej Vsi**, o nejakej miestenke či dokonca lehátku mohol človek iba snívať – hoci som si to bol ochotný priplatiť zo svojho), vlaky boli plné opitých týždňovkárov a vojakov. S tým sa dnešné cestovanie Regiojetom fakt nedá porovnať. Natiahnutý na lôžku zatvorím oči a počúvam klepôt kolies. Prenáša ma to do minulosti, na pomedzí bdlosti a sna sa mi zjavujú dávne tváre priateľov, ktoré som nevidel tridsať rokov, sníva sa mi, že cestujeme spolu, sme zas mladí a veselí, v Ostrave už bežíme na perón, kupujeme basu piva a vodku, v uličke popíjame, hráme na gitary a robíme gavalierske ponuky chichotavým dievčatám, ktoré sa premávajú sem a tam po vlaku. Hoci ma občasné precitnutie zo sna privedie do reality vlakového kupé 21. storočia, nebránim sa sneniu, veď spomienky sú jedným z dôvodov prečo meriam cestu na opačný koniec bývalej federácie.

Prvý kontakt so službou vlasti som mal ako väčšina vysokoškolákov na Vojenskej katedre Slovenskej vysokej školy technickej – Strojárskej fakulty. Bol som zaradený na funkciu veliteľa tankovej čaty (čo som vzhľadom na moju výšku 1,90m pokladal za celkom vtipné), vojenskú prípravu som absolvoval na Vojenskej katedre ktorá sídlila v žltých barakoch pod Mostom hrdinov Dukly (teraz Diaľničný most) a záverečné vojenské sústredenie vo VVP (vojenský výcvikový priestor) Valaškovce. Nechcem sa o tom rozpisovať, bolo by to na niekoľko samostatných dielov. Mnohým generáciám strojárskych inžinierov zostáva v pamäti podplukovník Capko, či major Tóth. Katedru som ako-tak ukončil (na opravný termín) a absolvoval som aj Slovenskú vysokú školu technickú. Pokladám to za potrebné zdôrazniť, lebo ročná absolventska vojna bola oproti dvojročnej skutočne výhodná (jeden z dôvodov, prečo som na škole päť rokov blbol s parciálno-diferenciálnymi rovnicami). V prvom zamestnaní som očakával povolávací rozkaz, v podstate som si to chcel odkrútiť čo najskôr a mať s celou vojnou

svätý pokoj – potom už človeku nič nezväzuje ruky a je voľný. Keď som otváral obálku a uvidel miesto, kde som mal narukovať, srdce sa mi rozbúchalo. „No do čerta, Terezín, už mi chýba len nejaký dobyčák na cestu tam!“ pomyslel som si znechutene. Ale čo sa dalo robiť. Zbalil som si zopár drobností na cestu (však armáda sa o moje potreby postará), cvičebnicu nemeckej konverzácie, modlitebnú knižku od starej mamy (veď Boh je všade, aj medzi vojakmi, kládla mi stará mať na srdce), rozlúčil sa s otcom a šiel na vlak. Pokiaľ si pamätám, cestoval som cez Prahu a severné Čechy, ktoré na mňa zapôsobili svojou neprívetivosťou industriálneho prostredia. Niečo tak odpudivé ako tieto miesta som už dávno nevidel. Krajina bez Boha, nazval Severné Čechy akýsi český povojnový spisovateľ a chtiac – nechtiac som s ním súhlasil. Keď som dorazil do Terezína, bol som v onemení. Hoci som bol z posádkového mesta Martina, kde boli vždy minimálne 2-3 vojenské útvary a jeden čas dokonca Vysoká vojenská veliteľsko technická škola, Terezín mi vyrazil dych. Celé mesto bolo v podstate jedny obrovské kasárne! Jediná poriadna reštaurácia, kde som si dal posledný vyprážaný rezeň a pivo bola zároveň dôstojnícky klub. Prešiel som asi päť vojenských útvarov, kým som našiel ten môj, zahlásil sa na bránu a vošiel dnu. Šiel som tam už ostrihaný prakticky dohola a preto som nemusel absolvovať ponižujúci rituál strihania, na ktorý spomína mnoho regrútov. Nastrčil som ruky pred seba a na tie mi služba navešala vojenské handry, čo sa nezmestilo na ruky, šlo do spacáku. Civilné veci mi poslali v papierovom vreci domov. Hneď z Terezína ma odvelili do Nechaníc, čo ma potešilo. Obec bola pod vodnou nádržou, boli tam nejaké drevené baraky po jej staviteľoch a my sme tam mali akýsi quazi zdokonaľovací kurz (v podstate sme všetko vedeli z katedry, tak to nebolo až také horúce). Uplynul mesiac, dali nám podpísať vojenskú prisahu (bez akéhokoľvek slávnostného rituálu, ako u normálnych základňov) a mali sme sa rozptýliť po útvaroch. Mne vyklepali do rozkazu Plzeň.

„Hurá Plzeň, dobré pivo a pekné dievčatá!“ pomyslel som si optimisticky a vydal sa aj s niektorými mojimi druhmi na cestu. Malo to však háčik. V Plzni na veliteľstve divízie si z nás nechali dvoch (asi najaktívnejších zväzákov) a nám ostatným napísali do rozkazu Tachov. To mi už také veselé neprišlo. Tachov mal zlú povesť. Tachov, Stříbro, Planá, pr...el zakopaná, veršovali vojačkovia. Už v motoráčku do Tachova celé okolie stmavlo (samí Apache).

„No, idem do peknej diery!“ pomyslel som si vystúpiac z motoráku a idúc do kasární. Zahlásil som sa na bránu a odovzdal papiere, po čom ma dozorný útvaru prekvapivo poslal na večeru. Nechápal som, ale šiel som. Vošiel som do kuchyne, zabúchal na výdajné okienko a v otvore sa objavila nejaká bezzubá, cigánska hlava. „Šššeš šháj?“ opýtala sa ma tá hlava šušlavo. Pochopil som, že sa ma pýta, či chcem čaj. Bez slova som mu podal ešus, More mi ho nabral plný čaju a opýtal sa ma svojou charakteristickou „mluvou“, či chcem aj večeru. Pri pohľade na rizoto som to neriskoval, zobral som si len pár krajcov suchého chleba. Až vtedy som pochopil, v akej diere som sa vlastne ocitol. Bol som pridelený na 2. msp. (motostrelecký prápor) ako veliteľ ČTZ (čaty tylového zabezpečenia). Takže našťastie nie tankista!!! Aspoň trochu mi odľahlo. Zložil som si veci na absikárni (miestnosť veliteľov čiat - absolventov) a skúšal zaspáť. Zajtra ma predstavia mojej čate. Všetko doposiaľ (vojenská katedra, záverečné sústredenie i zdokonaľovací kurz) bola hračka, od zajtra mi začína vojna!

Pred Pardubicami precitnem na to, ako mi pôvabná stewardka ponúka kávu. Bože, čo by som dal za takýto servis pred tridsiatimi rokmi! S vďakou prijímam a pozerám z okna. Veď v Prahe som za posledných tridsať rokov vlakom nebol ani raz (vždy autom, často služobným). Už sa blížíme k Prahe. Pamätám sa, že špeciálne pred Prahou traťová údržba zásadne nestrihala vetvy stromov povedľa trate. Raz som sa tak po miernej intoxikácii alkoholom vyklonil z polosklápacieho okna, aby som sa nadýchal čerstvého vzduchu a vetvy ma tak prefackali, že som naskutku vytriezvel (v Prahe musel človek pôsobiť móresne, chodili tam kontroly, tzv. lietačky). Na Hlavné nádražie do Prahy prídeme pred šiestou ráno, rýchlo sa zorientojem a kupujem si lístok a miestenku na Západní expres do Planej u Mariánských Lázní, ktorý odchádza o trištvrte hodinu. Pohodlne sa usadím a vychutnávam si cestu. Je pekné ráno neskorého leta, ktoré v Západných Čechách už asi pomaly prechádza do babieho leta. Za Plzňou (Křimicami) už začína krajina byť typickejšia pre pohraničie, redšie osídlená, trať vedie vedľa rieky ponad romantické rokliny a strže. A už sme v Planej, vystupujem a prestupujem do malého motoráčka, ktorý zrejme pamätá ešte moje mladé časy. Z okna pozorujem pekne obrobené polia a poľovnícke posedy. Vláčik-motoráček pristáva v Tachove. Stanička sa veľmi nezmenila, šliapem dole mestom, ubytujem sa v hotelíku pri športovom areáli a vyrážam hore kopcom k „mojim“ kasáňam.

Obr. 1: Na železničnej stanici v Tachove sa veľa nezmenilo... (kajo)

Obr. 2: Do každého správneho českého posádkového mesta jazdil takýto motoráček. (kajo)

Ako vo väčšine armád, tešilo sa aj v ČSLA najväčšej prestíži letectvo. Absolventi socialistického Top Gunu boli skutoční supermani. Myslím to bez akejkoľvek ironie. Mám suseda, o desať rokov mladšieho chlapca, ktorý absolvoval školu v Košiciach, odkrútil si záväzok a až do vytunelovania ČSA tam lietal na civilných lietadlách. Ale ani pomocný personál nemohol byť nejaká zberba. Pán Ladislav, ktorý sa nezištne staral o moju Favoritku a začínal ako letecký mechanik, spomínal na obrovskú precíznosť a poctivosť ich práce. V prípade, že by mu do motora spadla len maličká podložka a okamžite by ju nenašiel, šiel by na dva týždne do basy a celý motor by sa musel rozobrať od základu. Povoľovanie matice „ruským kľúčom“ (to jest kladivom), také obľúbené u tankistov alebo šóférov bolo tak isto tvrdo trestané. A napokon ani príslovečný oplan, kuchár nemohol byť len tak hocikto. Pilot si musí dávať pozor na váhu, nemá jesť nič čo spôsobuje plynatosť a jeho strava je v porovnaní s jeho pechotnými bratmi vyberaná.

Veľké nároky sa kladli tiež na vojská pohraničnej stráže. Tí chlapci to mali fakt náročné, mali pokiaľ viem 3 mesačný príjmač (veľmi tvrdý) a potom ostré nasadenie na hraniciach. Vojská pohraničnej stráže spadali v určitých obdobiach pod Ministerstvo vnútra, čo bol efektný komunistický spôsob ako obabrať počty vojsk pri dodržiavaní medzinárodných dohôd o odzbrojovaní. Samozrejme nikto z adeptov pohraničnej stráže nesmel mať príbuzného v zahraničí, nesmel byť trestaný a musel byť prinajmenšom politicky prísne neutrálny. Veď tí chlapci slúžili na čiare!

Veľmi dobrí vojaci museli byť aj v Hradnej strážii (bola v Prahe i Bratislave). Píšem to ako kuriozitku, lebo tam slúžil môj dobrý kamarát Michal a ja som ho v Bratislave v kasárňach na Nivách často navštevoval. Okrem toho, že museli byť fyzicky zdatní (celé hodiny stáli na strážii vystretí ako struny), museli to byť aj reprezentatívni ľudia. Veď vítali zahraničné návštevy!

Veľkú technickú zdatnosť vyžadovala aj služba u raketových vojsk, vzdušného prieskumu a rádiolokátorov (častá záležitosť našich kolegov z elektrotechnických škôl). Tí museli byť tiež veľmi múdri a inteligentní, i keď možno nemuseli byť tak fyzicky vybavení ako Hradná stráž. Viete si predstaviť, že by za pult rádiolokátora posadili nejakého Ernő Sarközyho, trikrát súdne trestaného, ktorý má cez služobné papiere červeným perom napísanú poznámku: Neovláda služobnú reč?

Tvrdé výberové kritériá boli u výsadkárov, prieskumníkov, chemikov.

A kam s tými ostatnými? S Rómami, kriminálnikmi, politicky nespoľahlivými, slabozrakými, plochonohými, mierne debilnými, analfabetmi, atď. atp.? Na to boli predsa prvosledové útvary, ako ten, VÚ 4447 Tachov! Tam išiel celý ten Kanonenfutter (potrava pre delá) alebo to, čo v ČA volali štrafbaty (trestné práporu, batalióny). Keď som stál v to sychravé novembrové ráno roku 1988 na „buzeráku“ v Tachove a videl som v drobnom daždi tú „sešlosť“ okolo seba, optimizmu mi to nepridalo. Rómovia z juhu a východu Slovenska, Maďari ktorí nevedeli po slovensky, Šaleňáci (na niektorých tá prezývka fakt sedela), Ostraváci, ktorým sa nechcelo farať a išli si (podľa ich vlastných slov) oddýchnuť na dva roky na vojnu, Pražáci, Severočeši. Nie že by som proti uvedeným skupinám obyvateľstva bývalej CSSR niečo mal, ale tráviť s nimi celý rok sa mi fakt nechcelo. A potom do Tachova išli proste smoliari, ľudia bez známostí na patričných miestach, alebo chalani, ktorí sa odmietali niekomu pchať do zadku, aby si vybavili umiestnenie v nejakej atraktívnejšej alebo príjemnejšej časti republiky. Sem azda môžem zaradiť aj seba. Ple-mle ľudí, osudov, príbehov, skutočných i vymyslených. Zakrátko som mal to potešenie spoznať veliteľa pluku majora Klem....a (Slizoun, Kraken), veliteľa môjho 2. motostreleckého práporu majora Har....a, kdesi od Považskej Bystrice (Fuko – fúzatý k...t), môjho priameho nadriadeného Zdeňka C...a (Zdeňek skákavej) a ďalších veliteľov, i mojich druhov - absíkov s ktorými som býval na absíkári a tiež práporného zväzaka Jindru, ktorý býval s nami. Neskôr k nám pribudol vysoký, vážny chlapec Broňa, študoval zahraničný obchod v Moskve a frčky dostal po trojmesačnom základnom výcviku. Zaujímavo a pútavo hovoril o štúdiách v Moskve a v názakoch aj o dosť ťažkých hospodárskych pomeroch vo vtedajšom Sojuze. Napokon sme sa celkom zžili a tvorili sme harmonický kolektív. Čo sa týka „mojich“ vojakov, či už šoférov, kuchárov, alebo zdravotníkov, boli 100% v pohode. Fakt, také šoférske schopnosti by som chcel mať! Niekedy, keď sme jazdili po Doupove (k tomu sa ešte vrátim), držal som radšej ruku na kľučke dverí, aby som stihol vyskočiť, ak by sa auto prevrhlo- do takých terénov si trúfali. Moji chlapi boli tiež veľmi normálni a vcelku dobre som s nimi vychádzal. Predsa len, šoféri vozili na V3S- kach vojakov a mali tiež predpísané nejaké psychotesty. Nie všetci absolventi mali také šťastie na podriadených ako ja...Neskôr, pri odchode do civilu som mojim šoférom obstarával rozličné potvrdenia o praxi, o počte najazdených kilometrov a tiež o rozličných technických školeniach, takže predpokladám, že toto delikátne zamestnanie vykonávali aj v civilu.

Od železničnej stanice vystúpam smerom ku kasárňam a už vidím charakteristickú hlásku, ktorá ako prvá privítala tých, čo smerovali do VÚ4447. Prechádzam okolo budovy slobodárne pre vojakov z povolania, ktorú práve zateplujú. Prichádzam k budove štábu, kde sídlil hrozný veliteľ pluku a kde spravidla nikto nechodil rád. Budova je pekne zateplená a sídli tu, ako i v 1. a 2. motostreleckom prápore Polícia ČR. Prichádzam k „môjmu“ 2. mspr.

Je pekne udržiavaný, pribudol vchod pre telesne postihnutých. V ústrety mi vyšiel starší pán (vrátnik) a hneď sa ma opýtal, či som tu slúžil. Nadviazali sme srdečný rozhovor. Hovoril mi, ako sa rodila rekonštrukcia objektu. Pokecujeme a pokračujem ďalej do parku. Prechádzam okolo 3.mspr a tankového práporu a idem do parku. Vidím strechy s prúťovými sústavami, ktoré tu sú ešte zo starých čias. Pamätám sa, ako som ako mladý inžinier, cepovaný prednáškami zo statiky, vyráľal počas služby dozorného v parku túto prúťovú sústavu pomocou Cremonovho diagramu a vyšlo mi, že by vydržala aj storočný sneh kombinovaný s ľahším zemetrasením (armáda fakt nešetrla). Na múroch parku identifikujem staré nápisy, vyzývajúce k bdlosti a ostrážiti. Identifikujem garáže, kde som mal „vejtrasky“.

Prakticky všade sú drobné firmičky, alebo živnostníci. Takto to treba robiť! Na cvičáku, kde sme mali opičiu dráhu, je asi niečo, ako kynologické cvičisko. Na ceste nazad ešte raz prejdem celý pluk „cikcakom“ a návštevu „môjho“ pluku zavším hotdogom a colou na benzínovej pumpe, ktorá vyrástla v priestoroch bývalého „buzeráku“.

Obr. 3: Budova štábu (kajo)

Obr. 4: 1.

[Späť na obsah]

8. Spomienky na základnú vojenskú službu slobodníka absolventa vo VÚ 4447 Tachov, 1988-89 1.

[01.09.2019; blog.sme.sk; Blogy; 00:00; Karol Turza]

<https://karolturza.blog.sme.sk/c/515755/spomienky-na-zakladnu-vojensku-sluzbu-slobodnika-absolventa-vo-vu-4447-tachov-1988-89-1.html?ref=rss>

Kto v Tachove narukoval, toho p. Boh nemiloval. Tachov, Stříbro, Janovice, tři pr....e v republice (vojenská ľudová slovesnosť).

Ako som už spomínal, rád navštevujem rozličné miesta, kde som zamlada pôsobil. K takýmto miestam patrí neodmysliteľne vojenská služba, alebo ako sa vtedy hovorilo, základná, či prezenčná vojenská služba. Čo tak ísť sa podívať do Tachova, kde som pôsobil ako slobodník absolvent v rokoch 1988-89? Okolo Tachova (cez Rozvadov) som išiel viackrát, identifikoval som aj to parkovisko pred hraničným prechodom, kde som vymenil odznak Vzorný vojak s tureckým kamionistom za škatuľku Marlboriek. Do mesta a ku kasárňam som sa však nedostal. Nebolo by zlé urobiť si výlet aj priamo do Tachova, povedal som si jedného dňa, sadol za počítač a zjednal ubytovanie a lístky na vlak (chcel som absolvovať cestu vlakom, ako kedysi).

Popisy cesty, Tachova a okolia prekladám spomienkami na prezenčnú vojenskú službu pričom tieto spomienky tvoria dosť podstatnú časť. Aby som ich odlíšil, píšem ich kurzívou. Mená dôstojníkov VÚ 4447 píšem vybodkovane, zistil som totiž, že niektorí potomkovia týchto pánov vypisujú na armádne fóra (ČSLA, Vojáci sobě, atď.) a žiadajú adminov o vymazanie príspevkov, kde sa nehovorí o ich predkoch príliš lichotivo. To však nie je podstatné. Tí, ktorí v Tachove slúžili, vedia o kom je reč. Ospravedlňujem sa, ale vynechávam všetky obvyklé vojenské fóry o streľbe tankom za roh, o percentách vysoko oktánového a nízko oktánového benzínu a o bandaske, ktorá sa neplní až po vrch, o koňovi, ktorý je čierny, ak má čiernu srst' a čiernu hrivu (príručka ťažkého delostrelectva 1928) etc.. Ak moji nadriadení niečo neznášali, tak to bolo švejkovanie a veľa veselého som počas toho roka nezažil. Ale bola to moja mladosť a zriecť sa jej by bola chyba.

V jednu peknú, teplú noc koncom augusta 2019 (to jest tridsať rokov po nižšie spomenutých udalostiach) som sa krátko po polnoci nalodil vo Vrútkach na vlak Regiojetu, kde som si zakúpil ležadlo, aby som ráno nevystúpil v Prahe totálne dolámaný. Keď som sa natiahol na lehátko, nevdojak som si spomenul na cesty vlakom na študentský domov i do kasární za „socíku“. Najmä do Prahy to bolo „výživné“, cestoval som spravidla na chodbičke (rýchliky boli obvykle plné už v Kysaku, či **Spíšskej Novej Vsi**, o nejakej miestenke či dokonca lehátku mohol človek iba snívať – hoci som si to bol ochotný priplatiť zo svojho), vlaky boli plné opitých týždňovkárov a vojakov. S tým sa dnešné cestovanie Regiojetom fakt nedá porovnať. Natiahnutý na lôžku zatvorím oči a počúvam klepot kolies. Prenáša ma to do minulosti, na pomedzí bdlosti a sna sa mi zjavujú dávne tváre priateľov, ktoré som nevidel tridsať rokov, sníva sa mi, že cestujeme spolu, sme zas mladí a veselí, v Ostrave už bežíme na perón, kupujeme basu piva a vodku, v uličke popíjame, hráme na gitary a robíme gavalierske ponuky chichotavým dievčatám, ktoré sa premávajú sem a tam po vlaku. Hoci ma občasné precitnutie zo sna privedie do reality vlakového kupé 21. storočia, nebránim sa sneniu, veď spomienky sú jedným z dôvodov prečo meriam cestu na opačný koniec bývalej federácie.

Prvý kontakt so službou vlasti som mal ako väčšina vysokoškolákov na Vojenskej katedre Slovenskej vysokej školy technickej – Strojárskej fakulty. Bol som zaradený na funkciu veliteľa tankovej čaty (čo som vzhľadom na moju výšku 1,90m pokladal za celkom vtipné), vojenskú prípravu som absolvoval na Vojenskej katedre ktorá sídlila v žltých barakoch pod Mostom hrdinov Dukly (teraz Diaľničný most) a záverečné vojenské sústredenie vo VVP (vojenský výcvikový priestor) Valaškovce. Nechcem sa o tom rozpisovať, bolo by to na niekoľko samostatných dielov. Mnohým generáciám strojárskych inžinierov zostáva v pamäti podplukovník Čapko, či major Tóth. Katedru som ako-tak ukončil (na opravný termín) a absolvoval som aj Slovenskú vysokú školu technickú. Pokladám to za potrebné zdôrazniť, lebo ročná absolventská vojna bola oproti dvojročnej skutočne výhodná (jeden z dôvodov, prečo som na škole päť rokov blbol s parciálno-diferenciálnymi rovnicami). V prvom zamestnaní som očakával povolačiaci rozkaz, v podstate som si to chcel odkrútiť čo najskôr a mať s celou vojnou svätý pokoj – potom už človeku nič nezväzuje ruky a je voľný. Keď som otváral obálku a uvidel miesto, kde som mal narukovať, srdce sa mi rozbúchalo. „No do čerta, Terezín, už mi chýba len nejaký dobyťčák na cestu tam!“ pomyslel som si znechutene. Ale čo sa dalo robiť. Zbalil som si zopár drobností na cestu (však armáda sa o moje potreby postará), cvičebnicu nemeckej konverzácie, modlitebnú knižku od starej mamy (veď Boh je všade, aj medzi vojakmi, kládla mi stará mať na srdce), rozlúčil sa s otcom a šiel na vlak. Pokiaľ si pamätám, cestoval som cez Prahu a severné Čechy, ktoré na mňa zapôsobili svojou neprívetivosťou industriálneho prostredia. Niečo tak odpudivé ako tieto miesta som už dávno nevidel. Krajina bez Boha, nazval Severné Čechy akýsi český povojnový spisovateľ a chtiac – nechtiac som s ním súhlasil. Keď som dorazil do Terezína, bol som v onemení. Hoci som bol z posádkového mesta Martina, kde boli vždy minimálne 2-3 vojenské útvary a jeden čas dokonca Vysoká vojenská veliteľsko technická škola, Terezín mi vyrazil dych. Celé mesto bolo v podstate jedny obrovské kasárne! Jediná poriadna reštaurácia, kde som si dal posledný vyprážaný rezeň a pivo bola zároveň dôstojnícky klub. Prešiel som asi päť vojenských útvarov, kým som našiel ten môj, zahľásil sa na bráne a vošiel dnu. Šiel som tam už ostrihaný prakticky dohola a preto som nemusel absolvovať ponižujúci rituál strihania, na ktorý spomína mnoho regrútov. Nastrčil som ruky pred seba a na tie mi služba navesala vojenské handry, čo sa nezmestilo na ruky, šlo do spacáku. Civilné veci mi poslali v papierovom vreci domov. Hneď z Terezína ma odvelili do Nechaníc, čo ma potešilo. Obec bola pod vodnou nádržou, boli tam nejaké drevené baraky po jej staviteľoch a my sme tam mali akýsi quasi zdokonaľovací kurz (v podstate sme všetko vedeli z katedry, tak to nebolo až také horúce). Uplynul mesiac, dali nám podpísať vojenskú prísahu (bez akéhokoľvek slávnostného rituálu, ako u normálnych základákov) a mali sme sa rozptýliť po útvaroch. Mne vyklepali do rozkazu Plzeň.

„Hurá Plzeň, dobré pivo a pekné dievčatá!“ pomyslel som si optimisticky a vydal sa aj s niektorými mojimi druhmi na cestu. Malo to však háčik. V Plzni na veliteľstve divízie si z nás nechali dvoch (asi najaktívnejších zväzákov) a nám ostatným napísali do rozkazu Tachov. To mi už také veselé neprišlo. Tachov mal zlú povesť. Tachov, Stříbro, Planá, pr...el zakopaná, veršovali vojačkovia. Už v motoráčku do Tachova celé okolie stmavlo (samí Apache).

„No, idem do peknej diery!“ pomyslel som si vystupiac z motoráku a idúc do kasární. Zahľásil som sa na bráne a odovzdal papiere, po čom ma dozorný útvar prekvapivo poslal na večeru. Nechápal som, ale šiel som. Vošiel

som do kuchyne, zabúchal na výdajné okienko a v otvore sa objavila nejaká bezzubá, cigánska hlava. „Ššššš šháj?“ opýtala sa ma tá hlava šušlavo. Pochopil som, že sa ma pýta, či chcem čaj. Bez slova som mu podal ešus, More mi ho nabral plný čaj a opýtal sa ma svojou charakteristickou „mluvou“, či chcem aj večeru. Pri pohľade na rizoto som to neriskoval, zobral som si len pár krajcov suchého chleba. Až vtedy som pochopil, v akej diere som sa vlastne ocitol. Bol som pridelený na 2. msp. (motostrelecký prápor) ako veliteľ ČTZ (čaty tylového zabezpečenia). Takže našťastie nie tankista!!! Aspoň trochu mi odľahlo. Zložil som si veci na absikárni (miestnosť veliteľov čiat - absolventov) a skúšal zaspáť. Zajtra ma predstavia mojej čate. Všetko doposiaľ (vojenská katedra, záverečné sústredenie i zdokonaľovací kurz) bola hračka, od zajtra mi začína vojna!

Pred Pardubicami precitnem na to, ako mi pôvabná stewardka ponúka kávu. Bože, čo by som dal za takýto servis pred tridsiatimi rokmi! S vďakou prijímam a pozerám z okna. Veď v Prahe som za posledných tridsať rokov vlakom nebol ani raz (vždy autom, často služobným). Už sa blížime k Prahe. Pamätám sa, že špeciálne pred Prahou traťová údržba zásadne nestrihala vetvy stromov povedľa trate. Raz som sa tak po miernej intoxikácii alkoholom vyklonil z polosklápacieho okna, aby som sa nadýchal čerstvého vzduchu a vetvy ma tak prefackali, že som naskutku vytriezvel (v Prahe musel človek pôsobiť móresne, chodili tam kontroly, tzv. lietačky). Na Hlavné nádražie do Prahy prídeme pred šiestou ráno, rýchlo sa zorientujem a kupujem si lístok a miestenku na Západní expres do Planej u Mariánských Lázní, ktorý odchádza o trištvrte hodinu. Pohodlne sa usadím a vychutnávam si cestu. Je pekné ráno neskorého leta, ktoré v Západných Čechách už asi pomaly prechádza do babieho leta. Za Plzněou (Křimicami) už začína krajina byť typickejšia pre pohraničie, redšie osídlená, trať vedie vedľa rieky ponad romantické rokliny a strže. A už sme v Planej, vystupujem a prestupujem do malého motoráčika, ktorý zrejme pamätá ešte moje mladé časy. Z okna pozorujem pekne obrobené polia a poľovnícke posedy. Vláčik-motoráčik pristáva v Tachove. Stanica sa veľmi nezmenila, šliapem dole mestom, ubytujem sa v hotelíku pri športovom areáli a vyrazám hore kopcom k „mojim“ kasárňam.

Obr. 1: Na Železničnej stanici v Tachove sa veľa nezmenilo... (kajo)

Obr. 2: Do každého správneho českého posádkového mesta jazdil takýto motoráčik. (kajo)

Ako vo väčšine armád, tešilo sa aj v ČSLA najväčšej prestíži letectvo. Absolventi socialistického Top Gunu boli skutoční supermani. Myslím to bez akejkoľvek ironie. Mám suseda, o desať rokov mladšieho chlapca, ktorý absolvoval školu v Košiciach, odkrútil si záväzok a až do vytunelovania ČSA tam lietal na civilných lietadlách. Ale ani pomocný personál nemohol byť nejaká zberba. Pán Ladislav, ktorý sa nezištne staral o moju Favoritku a začínal ako letecký mechanik, spomínal na obrovskú precíznosť a poctivosť ich práce. V prípade, že by mu do motora spadla len maličká podložka a okamžite by ju nenašiel, šiel by na dva týždne do basy a celý motor by sa musel rozobrať od základu. Povoľovanie matice „ruským kľúčom“ (to jest kladivom), také obľúbené u tankistov alebo šóférov bolo tak isto tvrdo trestané. A napokon ani príslušný oplan, kuchár nemohol byť len tak hocikto. Pilot si musí dávať pozor na váhu, nemá byť nič čo spôsobuje plynatosť a jeho strava je v porovnaní s jeho pechotnými bratmi vyberaná.

Veľké nároky sa kládli tiež na vojská pohraničnej stráže. Tí chlapci to mali fakt náročné, mali pokiaľ viem 3 mesačný prijímač (veľmi tvrdý) a potom ostré nasadenie na hraniciach. Vojská pohraničnej stráže spadali v určitých obdobiach pod Ministerstvo vnútra, čo bol efektívny komunistický spôsob ako obabrať počty vojsk pri dodržiavaní medzinárodných dohôd o odzbrojovaní. Samozrejme nikto z adeptov pohraničnej stráže nesmel mať príbuzného v zahraničí, nesmel byť trestaný a musel byť prinajmenšom politicky prísne neutrálny. Veď tí chlapci slúžili na čiare!

Veľmi dobrí vojaci museli byť aj v Hradnej strážii (bola v Prahe i Bratislave). Píšem to ako kuriozitu, lebo tam slúžil môj dobrý kamarát Michal a ja som ho v Bratislave v kasárňach na Nivách často navštevoval. Okrem toho, že museli byť fyzicky zdatní (celé hodiny stáli na strážii vystretí ako struny), museli to byť aj reprezentatívni ľudia. Veď vítali zahraničné návštevy!

Veľkú technickú zdatnosť vyžadovala aj služba u raketových vojsk, vzdušného prieskumu a rádiolokátorov (častá záležitosť našich kolegov z elektrotechnických škôl). Tí museli byť tiež veľmi múdri a inteligentní, i keď možno nemuseli byť tak fyzicky vybavení ako Hradná stráž. Viete si predstaviť, že by za pult rádiolokátora posadili nejakého Ernő Sarkózyho, trikrát súdne trestaného, ktorý má cez služobné papiere červeným perom napísanú poznámku: Neovláda služobnú reč?

Tvrde výberové kritériá boli u výsadkárov, prieskumníkov, chemikov.

A kam s tými ostatnými? S Rómami, kriminálnikmi, politicky nespoľahlivými, slabozrakými, plochonohými, mierne debilnými, analfabetmi, atď. atď.? Na to boli predsa prvosledové útvary, ako ten, VÚ 4447 Tachov! Tam išiel celý ten Kanonenfutter (potrava pre delá) alebo to, čo v ČA volali štrafbaty (trestné prápory, batalióny). Keď som stál v to sychravé novembrové ráno roku 1988 na „buzeráku“ v Tachove a videl som v drobnom daždi tú „sešlost“ okolo seba, optimizmu mi to nepridalo. Rómovia z juhu a východu Slovenska, Maďari ktorí nevedeli po slovensky, Šaleňáci (na niektorých tá prezývka fakt sedela), Ostraváci, ktorým sa nechcelo fárať a išli si (podľa ich vlastných slov) oddýchnuť na dva roky na vojnu, Pražáci, Severočeši. Nie že by som proti uvedeným skupinám obyvateľstva bývalej CSSR niečo mal, ale tráviť s nimi celý rok sa mi fakt nechcelo. A potom do Tachova išli proste smoliari, ľudia bez známostí na patričných miestach, alebo chalani, ktorí sa odmietali niekomu pchať do zadku, aby si vybavili umiestnenie v nejakej atraktívnejšej alebo príjemnejšej časti republiky. Sem azda môžem zaradiť aj seba. Ple-mle ľudí, osudov, príbehov, skutočných i vymyslených. Zakrátko som mal to potešenie spoznať veliteľa pluku majora Klem....a (Slizoun, Kraken), veliteľa môjho 2. motostreleckého práporu majora Har....a, kdesi od Považskej Bystrice (Fuko – fúzatý k...t), môjho priameho nadriadeného Zdeňka C....a (Zdeňek skákavej) a ďalších veliteľov, i mojich druhov - absíkov s ktorými som býval na absikárni a tiež práporného zväzaka Jindru, ktorý býval s nami. Neskôr k nám pribudol vysoký, vážny chlapec Broňa, študoval zahraničný obchod v Moskve a frčky dostal po trojmesačnom základnom výcviku. Zaujímavo a pútavo hovoril o štúdiách v Moskve a v náznakoch aj o dosť ťažkých hospodárskych pomeroch vo vtedajšom Sojuze. Napokon sme

sa celkom zžili a tvorili sme harmonický kolektív. Čo sa týka „mojich“ vojakov, či už šoférov, kuchárov, alebo zdravotníkov, boli 100% v pohode. Fakt, také šoférske schopnosti by som chcel mať! Niekedy, keď sme jazdili po Doupove (k tomu sa ešte vrátim), držal som radšej ruku na kľúčke dverí, aby som stihol vyskočiť, ak by sa auto prevrhlo- do takých terénov si trúfali. Moji chlapci boli tiež veľmi normálni a vcelku dobre som s nimi vychádzal. Predsa len, šoféri vozili na V3S- kach vojakov a mali tiež predpísané nejaké psychotesty. Nie všetci absolventi mali také šťastie na podriadených ako ja...Neskôr, pri odchode do civilu som mojim šoférom obstarával rozličné potvrdenia o praxi, o počte najazdených kilometrov a tiež o rozličných technických školeniach, takže predpokladám, že toto delikátne zamestnanie vykonávali aj v civile.

Od železničnej stanice vystúpam smerom ku kasárňam a už vidím charakteristickú hlásku, ktorá ako prvá privítala tých, čo smerovali do VÚ4447. Prechádzam okolo budovy slobodárne pre vojakov z povolania, ktorú práve zateplujú. Prichádzam k budove štábu, kde sídlil hrozný veliteľ pluku a kde spravidla nikto nechodil rád. Budova je pekne zateplená a sídli tu, ako i v 1. a 2. motostreleckom prápore Polícia ČR. Prichádzam k „môjmu“ 2. mspr.

Je pekne udržiavaný, pribudol vchod pre telesne postihnutých. V ústrety mi vyšiel starší pán (vrátnik) a hneď sa ma opýtal, či som tu slúžil. Nadviazali sme srdečný rozhovor. Hovoril mi, ako sa rodila rekonštrukcia objektu. Pokeciam a pokračujem ďalej do parku. Prechádzam okolo 3.mspr a tankového práporu a idem do parku. Vidím strechy s prúťovými sústavami, ktoré tu sú ešte zo starých čias. Pamätám sa, ako som ako mladý inžinier, cepovaný prednáškami zo statiky, vyrátal počas služby dozorného v parku túto prúťovú sústavu pomocou Cremonovho diagramu a vyšlo mi, že by vydržala aj storočný sneh kombinovaný s ľahším zemetrasením (armáda fakt nešetřila). Na múroch parku identifikujem staré nápisy, vyzývajúce k bdelosti a ostrážitosti. Identifikujem garáže, kde som mal „vejtrasky“.

Prakticky všade sú drobné firmičky, alebo živnostníci. Takto to treba robiť! Na cvičáku, kde sme mali opičiu dráhu, je asi niečo, ako kynologické cvičisko. Na ceste nazad ešte raz prejdem celý pluk „cikcakom“ a návštevu „môjho“ pluku zavřím hotdogom a colou na benzínovej pumpe, ktorá vyrástla v priestoroch bývalého „buzeráku“.

Obr. 3: Budova štábu (kajo)

Obr. 4: 1.

[Späť na obsah]

9. Pochádza zo Spiša a podarila sa jej veľká vec. Slovenka Iveta bude pôsobiť v ženskej verzii NHL

[01.09.2019; noviny.sk; Slovensko; 00:00; Matúš Gavláč;redakcia/PG]

<https://www.noviny.sk/zaujímavosti/466592-pochadza-zo-spisa-a-podarila-sa-jej-velka-vec-slovenka-iveta-bude-posobit-v-zenskej-verzii-nhl>

ŠVEDLÁR / Asi by sme si mali zapamätať meno Iveta Klimášová. Je to skvelá hokejistka a svojimi schopnosťami i výkonomi dokázala upútať pozornosť až v zámorí. A tak bude pôsobiť v ženskej verzii NHL.

Iveta Klimášová vyrastala na ľade spišskonovoveského zimného štadiónu. Teraz už bude drieť korčule na profesionálnej svetovej úrovni. „Je to aj ťažké sa tam dostať, aj získať kontakty na tie tímy, pretože oni veľmi nechcú európske hráčky. Väčšinou sú tam samé Američanky, Kanadanky,“ vysvetľuje draftovaná Slovenka v NWHL. NWHL je akási ženská odnož kanadsko-americkéj NHL.

Iveta však spolu so spoluhráčkou z bratislavského ženského tímu získali kontakt, ktorý využili a dostali pozvánku na predvedenie sa. „Hneď po tom tryoute nám povedali, áno, chceme vás, berieme vás. Je to vlastne jediná profesionálna liga. Hraje tam to najlepšie z celého sveta,“ približuje Iveta. „Sú vlastníci NHL mužstvom, majiteľmi. Takže je to veľký úspech sa dostať do takého najlepšieho ženského hokeja na svet,“ poznamenal Frank Kolár, skaut NHL.

Žena z dediny putuje za Veľkú mláku

O tomto príbehu by sa dalo povedať, že žena z dediny putuje za Veľkú mláku. Iveta pochádza z obce Švedlár. no s hokejom začala v **Spišskej Novej Vsi** v tíme HC OSY. „Sa prejavovala ako dosť výrazný talent. bola veľmi dobrá korčuliarka, mala veľmi dobrú techniku s hokejkou,“ hovorí Pavol Findura, Ivetin bývalý tréner a prezident klubu HC OSY.

„Ten ženský hokej nie je ani zďaleka na takej úrovni ako mužský. Takže cesta do Ameriky je pre dievča veľmi ťažká. Pre každého by to bola česť, už len na tréningu trénovať s takou hráčkou,“ myslí si Martina Muchová, kapitánka klubu HC OSY.

Nebol to ani jej sen

Iveta skromne dodáva, že dostať sa do NWHL nebol ani jej sen. Skromnosť ju nepustila k predstave, že by raz dosiahla svetový hráčsky tímový strop. Kontrakt s Buffalom Beauts podpísala na jednu sezónu. Má radosť aj poriadny rešpekt. „Tam sa hrá viac do brány, viac sa korčuľuje, viac sa forčuje, viac sa bojuje pri mantineli,“ zhodnotila Iveta.

Prvý zápas ju čaká v zámorí začiatkom októbra a dúfa, že ju tréneri zaradia na pozíciu útočníčky. Zatiaľ je vedená ako obranca s vysokým počtom gólov.

Slovenské volejbalistky si splnili sen. Na majstrovstvách Európy postúpili do osemfinále:

10. V Spišskej Novej Vsi pripravujú dve lokality pre výstavbu domov

[01.09.2019; spis.korzar.sme.sk; Spiš Korzár / Spravodajstvo zo Spiša; 00:00; SITA]

<https://spis.korzar.sme.sk/c/22202015/v-spisskej-novej-vsi-pripravuju-dve-lokality-pre-vystavbu-domov.html>

Dlhodobé plánované navýšenie počtu obyvateľov je z 37- až na 53-tisíc.

SPIŠSKÁ NOVÁ VES. Mesto **Spišská Nová Ves** zaznamenáva v súčasnosti zvýšený dopyt po bývaní.

Záujem o mesto v tejto súvislosti prejavili aj developeri, ktorých aktivity sa zameriavajú na bývanie formou rodinných domov.

Dve lokality

Podľa Teodora Štubňu, vedúceho oddelenia územného plánovania a stavebného poriadku na mestskom úrade, sa v meste pripravujú dve územia.

„Oba zámery na ´zelenej lúke´ majú spracované úvodné dokumentácie a uchádzajú sa o územné rozhodnutie,“ uviedol s tým, že mesto má potenciál aj pre výraznejšiu podporu rozšírenia obytných zón v zmysle platného územného plánu.

Pripravených je 250 hektárov na bývanie s občianskou vybavenosťou.

Dlhodobé plánované navýšenie počtu obyvateľov je z 37-tisíc až na 53-tisíc v prípade priaznivého vývoja všetkých rozvojových odvetví.

Kde sa má stavať

V rámci plánov developerov sa uvažuje o výstavbe v severozápadnej časti mesta, v lokalite pri sídlisku Západ. V tomto prípade by v úvodnej etape mohlo byť postavených 88 rodinných domov.

Druhé územie sa nachádza v juhozápadnej časti mesta, ide o lokalitu pri sídlisku Mier a rieke Hornád. Tam je naplánovaných 34 rodinných domov a tri polyfunkčné objekty.

[Späť na obsah]

11. Hitlerovi pomáhal pri rozpútaní najväčšej vojny Tiso

[31.08.2019; Pravda; neznáma história; s. 12,13,14,15; Vladimír Jancura]

„Poľský teror nemá konca-kraja!“ „Urobíme všetko pre oslobodenie našich slovenských bratov a Nemcov z tej mučiarnie!“ Pred 80 rokmi poháňala propaganda Slovenského štátu týmito bojovými pokrikmi jeho armádu do vojny proti susednému Poľsku. Do vojny po boku s hitlerovským Nemeckom. Do vojny, ktorou sa vtedy začínal najväčší ozbrojený konflikt v dejinách ľudstva.

Vladimír Jancura

Uplynulo iba pol roka od rozbitia Československa, a Hitler sa rozhodol napadnúť Poľsko. Z jeho pohľadu to bola logická postupnosť. Pripojením Sudet v októbri 1938 a okupáciou zvyšku Čiech a Moravy v marci 1939 sa nacistické Nemecko zmocnilo tamajšieho vojnového priemyslu. Získalo tým výzbroj a výstroj pre viac ako 40 divízií. Garantovaním „samostatnosti“ Slovenska si vytvorilo vazalský štát a v jeho západnej oblasti, v tzv. ochrannej zóne, si Nemci mohli zriaďovať vojenské posádky a pripravovať ďalšie výboje. Teraz si už mohli trúfnuť na viac: na rade bolo Poľsko. Ak si lídri Veľkej Británie a Francúzska po mníchovskej konferencii predstavovali, že Hitler sa uspokojí s korisťou a dodrží sľuby o mieri, tak sa veľmi mýlili. Ale mýlil sa aj Hitler, ak si myslel, že Londýn a Paríž dajú ruky preč od Poľska, tak ako ich dali predtým preč od Československa. Prišlo totiž na slová Winstona Churchilla - vtedy opozičného britského politika - ktorý po Mníchove prorocky napísal: „Mohli sme si vybrať medzi hanbou a vojnou. Vybrali sme si hanbu a budeme bližšie k vojne.“ Za necelý rok sa postoje západných mocností pod ťarchou nových okolností predsa len zmenili.

Záhorie - nástupný priestor útoku

Hneď po Mníchove začal Hitler kuť plány na podmanenie celého Československa a keď sa tak stalo, zameral pozornosť na Poľsko. Tváril sa, že mu ide iba o mesto Gdansk s jeho väčšinou nemeckým obyvateľstvom a o Poľský koridor, teda o poľské územie, ktoré oddeľovalo Východné Prusko od zvyšku nemeckého teritória. A že je prístupný skôr dohode ako použitiu sily pri presadzovaní územných požiadaviek. Varšava však odmietla o tom vyjednávať. Berlín reagoval 28. marca 1939 vypovedaním paktu o neútočení s Poľskom. O tri dni nato dostala Varšava od Londýna nevyžiadanú záruku nezávislosti. Hitlerova odpoveď nedala na seba dlho čakať: 3. apríla 1939 vydal prísne tajné rozkazy o prípravách na obsadenie Gdanská a na možnú vojnu s Poľskom. Vraj ako to súviselo so Slovenskom? Na vojenskom letisku Kuchyňa (vtedy ešte Nový Dvor) a na leteckej strelnici pri

Malackách sa Nemci začali udomáčať už 15. marca 1939. Čiže hneď na druhý deň po vyhlásení „samostatnosti“ Slovenska tam pristáli nemecké lietadla a v okolí sa rozmiestňovala škola bojových navigátorov i ďalšie výcvikové jednotky.

„Do našej obce prišlo nemecké vojsko v sile 300 mužov, ubytovali sa v kasárňach, kde vystriedali slovenskú posádku,“ napísal kronikár Rohožníka, zvaného vtedy Rarbok. V Senici sa utáborila motorizovaná stotina nemeckých vojakov 18. marca. Tiež jej vyprázdnil miestne kasárne. O deň nato podpísal Jozef Tiso (ešte nie prezident, ale už predseda vlády a vrchný veliteľ ozbrojených síl) vo Viedni vazalskú zmluvu o ochrannom pomere medzi nemeckou ríšou a Slovenským štátom. Jej druhý článok umožnil nemeckej armáde výsostne postavenie vo vyhradenom pásme na západom Slovensku. Tzv. ochranná zóna (Schutzzone) vznikla pozdĺž hraníc s Moravou. A hoci podrobnú dohodu o nej obe strany uzavreli až 12. augusta, Nemci si na tomto území robili, čo chceli, už predtým. Pričom išlo nielen o Záhorie, ale aj o Malé a Biele Karpaty a Javorníky. V kronike obce Zohor sa možno dočítať, že 6. mája 1939 sa na tamojšej železničnej stanici vykladali nemecké vojenské jednotky. Vzápätí obsadili výcvikový priestor Turecký vrch pri Jablonoňvom. V podmienkach záhorskej polopúšte sa Nemci neskôr pripravovali na boje v Sahare, predovšetkým na známu bitku o Tobruk (v apríli 1941), kde ich viedol generál Erwin Rommel zvaný „Púštna líška“. Teraz však išlo o prípravu na boje v severnejších zemepisných šírkach.

Slovenská historiografia sa dlho nevedela vyrovnáť s účasťou Slovákov na agresii proti blízkemu susedovi, a navyše slovanskému národu. Svedčí o tom aj fakt, že prvá skutočne vedecká monografia o vpáde slovenskej armády po boku wehrmachtu do Poľska vyšla až v roku 2006 z pera historika Igora Baku. Podľa jeho zistení Bratislava musela v prípravách na túto vojnu plniť aj menej známe požiadavky Berlína. Predovšetkým - zamedziť takým vzťahom so severným susedom, ktoré by sa priečili nemeckým záujmom. Ďalej musela spolupracovať na poli vojenského spravodajstva (nemecký Abwehr mal už v tom čase vlastnú agentúrnu sieť na severe Slovenska) a zabrániť naboru do československých légii, ktoré práve vznikali v Poľsku. A v neposlednom rade sprísniť stráženie hraníc. Túto podmienku Berlín zopakoval po tom, čo 7. júna 1939 ušli do Poľska na štyroch bojových strojoch ôsmi slovenskí vojenski letci. Nemci po nich strieľali, ale neúspešne. O tri mesiace sa zúčastnili vzdušných bojov s nemeckými stíhačkami.

V mieste svojich nových posádok wehrmacht urýchlene budoval vojenské sklady, zákopy, protiletcke kryty, delostrelecké palebné postavenia, cesty a mosty. Pre obyvateľov okolitých obcí sa tým vytvárali nové pracovné príležitosti. Napríklad väčšina obyvateľov Rohožníka pracovala na výstavbe úzkokoľajky a miestny kronikár si to pochvaľoval: „Za prácu s povozom ťahaným dvoma koňmi dostal pohonič 250 korún, s jedným koňom 200 korún, s volmi alebo kravami 180 korún za jeden deň. Robotníci dostali za jednu hodinu - slobodní 6,50 a ženatí 7,50,“ stojí v obecnej kronike. Zvýšené presuny nemeckých jednotiek do nástupného priestoru bolo možné pozorovať od júna 1939. Do začiatku augusta dosiahol počet vojakov 30-tisíc, tak aspoň hlásila spravodajská služba ministerstvu národnej obrany v Bratislave. Pohyb takéhoto množstva vojska sa už nedal utajiť, a najmä obyvateľstvo Kysúc a Žiliny už začínalo tušiť, čo sa chystá. „Bude vojna,“ šušľalo sa, a kto mohol, nakupoval - petrolej, soľ a zápalky do zásoby.

Operáciu Fall Weiss museli odložiť

Medzitým Adolf Hitler a jeho hlásna trúba Joseph Goebbels vystupňovali štvavú protipoľskú kampaň v rozhlase a na masových zhromaždeniach. „Gdansk bolo od nás odtrhnuté, koridor bol anektovaný,“ vykrikoval fúhrer. „Viac než milión ľudí nemeckej krvi muselo už v rokoch 1919 a 1920 opustiť svoju vlasť!“ „Našich ľudí v Poľsku tyranizujú, tento stav je už neznesiteľný a podobrotky to s Poliakmi nejde,“ pokračoval Hitlerov šéf propagandy. Obaja zároveň preklínali Francúzov, Angličanov, Američanov a ich versailleský mierový systém. Činila sa však aj nemecká diplomacia, lenže východným smerom. Historici sa dodnes sporia o tom, prečo dal Josif Stalin nakoniec prednosť dohode s Hitlerom. Podľa Geoffreya Robertsa očakával od Britov a Francúzov záruky voľného prechodu Červenej armády cez územie Poľska a Rumunska v prípade vojny s Nemeckom. „Oba štáty však mali územné spory so ZSSR a sovietskeho zásahu sa desili takmer tak ako vpádu Nemecka,“ pripomína známy britský historik. Možní západní spojenci dohodu stále odkladali, Stalin im nedôveroval, preto niekoľko mesiacov prebiehali súbežné diplomatické rokovania Moskvy s Berlínom. Zintenzívnili sa začiatkom augusta 1939, keď nemecký minister zahraničia Joachim Ribbentrop oznámil sovietskemu vyslancovi Georgijovi Astachovovi, že „medzi Baltským a Čiernym morom neexistuje jediný problém, ktorý by sme si nemohli vyriešiť my sami“.

Konečná podoba paktu vznikla za 13 hodín počas moskovských rokovaní Ribbentropa s jeho náprotivkom Vjačeslavom Molotovom. Jediný zádrh vznikol neskoro večer, keď Stalin požadoval do svojej sféry celé Lotyšsko s oboma strategickými prístavmi. Ribbentrop si vyžiadaval prestávku a zavolať Hitlerovi, čo s tým. „Môj vodca súhlasí,“ oznámil vládcovi Kremľa o necelú hodinu.

Stalina to zjavne prekvapilo a vraj chvíľu vyzeral ako človek, ktorý potláča nával strachu. Uvedomil si, že Hitler sa tak ľahko môže vzdávať iba toho, o čom je presvedčený, že to stráca iba prechodne, aby získal momentálnu výhodu? O druhý po polnoci podpísali zmluvu i jej tajný dodatok. Bol čas na prípitky. Stalin pripil na zdravie Hitlera...

Obsah tajného dodatku vyjde na povrch neskôr, sovietska verejnosť sa podrobnosti dozvie až za vlády Michaila Gorbačova. Súdnemu pozorovateľovi však hneď bolo jasné, že dohoda umožňuje Hitlerovi vrhnúť sa na Poľsko. Aj slovenskí antifašisti dovtedy predpokladali, že aliancia Západ - Rusko mu v tom zabráni. Moskva sa namiesto toho dohodla s Berlínom na rozdelení Poľska i sfér vplyvu. „Otázka bolševizmu je v tomto období nepodstatná,“ zapísal si nacistický šéf propagandy Joseph Goebbels do svojho denníka. A Hitler vysvetlil poslancom Ríšskeho snemu pakt so Stalinom ako zmluvu s diablom za účelom vyhnanie belzebuba. Dôležité preňho bolo, že jej uzavretím predišiel hrozbe vojny na dvoch frontoch po útoku na Poľsko. Tajne však dúfal, že sa zatiaľ vyhne aj vojne s Britániou a Francúzskom, ktoré sa zľaknú jeho paktu s Moskvou a nechajú Poliakov napospas osudu. V tejto nádeji ho utvrdzoval svojím presvedčením Ribbentrop. Jeho pakt s Molotovom má dátum

23. augusta 1939 a už 25. augusta vydal Hitler tajný rozkaz na začatie operácie pod kódovým označením Fall Weiss. Išlo o inváziu do Poľska, ktorá sa mala začať na druhý deň ráno o pol piatej. Ibaže čo sa nestalo. Ešte v piatok 25. augusta prišla správa z Londýna, že britsko-poľská spojenecká zmluva, ktorej uzavretie sa vlieklo od apríla, bola práve podpísaná. A o niečo neskôr v ten istý deň mal Hitler v prítomnosti Ribbentropa stretnutie s francúzskym veľvyslancom, ktorého informoval, že Nemecko si bude musieť Gdansk a koridor prinavrátiť silou, lebo Poliaci nereagujú na jeho ponuky. Na čo Francúz odpovedal, že jeho krajina Poľsko podporí, ak bude napadnuté. Ďalšia Jóbova správa prišla od Benita Mussoliniho. Hitler naisto počítal s Talianskom vo svojom poľskom ťažení aj v prípadnej vojne so Západom. Duce mu však práve oznamoval, že sa vojny nebude môcť zúčastniť „vzhľadom na súčasný stav talianskych vojnových príprav“. A odvolával sa na ich predchádzajúce schôdzky, počas ktorých sa predsa povedalo, že „s vojnou sa počíta po roku 1942, vtedy budem pripravený“. To bola teda rana! Nemecko ostávalo niekoľko hodín pred inváziou osamotené, ak, pravda, nepočítame malé Slovensko. Dátum vojenského vpádu do Poľska sa však musel odložiť, Hitler ho predbežne preniesol na 1. september....

Oslobodíme Slovákov v Poľsku!

Prvý návrh na inváziu do Poľska však velenie wehrmachtu vypracovalo už 20. mája 1939. Podľa tohto dokumentu mali z územia západného Slovenska a Horného Sliezska útočiť útvary 14. armády. O necelý mesiac sa v Bratislave dohodlo, že Nemci dobudujú cestnú sieť na západe Slovenska. Až neskôr vysvitlo, že ide o nástupný priestor útoku do Poľska. Už v júni 1939 však malo slovenské ministerstvo obrany prvé informácie o koncentracii nemeckých jednotiek na severozápade tzv. ochranného pásma. Ale keď sa koncom júla pýtal denník Slovák ministra obrany Ferdinanda Čatloša na možnosť využitia Slovenska ako nástupného priestoru nemeckej armády, ten podobné informácie odmietol ako falošné správy. Pritom už vtedy bolo s nemeckou stranou dohodnuté, že všetky letiská na Slovensku sa v čase vojny využijú ako záložné letiská Luftwaffe. No nielen to, lebo už niekedy v júni uložili Nemci na letisku v **Spišskej Novej Vsi**, čiže ďaleko za tzv. ochranným pásmom, niekoľko vagónov leteckých bômb a množstvo leteckého benzínu. Podrobnosti o účasti Slovenska a jeho armády v nadchádzajúcom konflikte sa Tisová vláda dozvedela až 22. augusta 1939 z Hitlerovho rozkazu, ktorý sprostredkoval nemecký vojenský atašé v Bratislave Heinrich Becker. Vláda mala poskytnúť nemeckej armáde vojsko na zabezpečenie severnej hranice Slovenska a splniť všetky požiadavky predostreté nemeckou armádou. Na revanš mala dostať garancie ohľadne hraníc s Maďarskom a v prípade vojny malo Slovensko dostať späť hraničné územie, ktoré pripadlo Poľsku v roku 1938. O invázii slovenských jednotiek do Poľska sa v tomto rozkaze nehovorilo. Slovenské noviny a rozhlas vystupňovali v tom čase informačnú kampaň za „oslobodenie slovenských bratov“ v Poľsku, čiže obyvateľov obcí severného Spiša a Oravy, ktoré nielen pri delení Československa po Mnichove v roku 1938, ale už po parížskej mierovej konferencii v roku 1920 pripadli Poľsku. Išlo dovedna o 25 dedín s 22-tisíc obyvateľmi.

V Bratislave sa 22. augusta vo večerných hodinách konala pred budovou SND demonštrácia radikálov za znovupripojenie sporných území k Slovensku. Alexander Mach v prejave zvolal: „Chceme svoje, chceme našich, chceme všetko, čo nám patrí!“ O deň neskôr sa Slovensko dozvedelo o pakte Berlína s Moskvou. „Uzavretie paktu vyvolalo vo všetkých slovenských kruhoch veľké uspokojenie,“ hlásil nadriadeným Becker. Vraj i dôstojníci sa vyjadrili s obdivom o vodcovej politike. Nebola to celkom pravda, najmä ľavicovo orientovaných dôstojníkov správa zaskočila „V našej armáde boli skupiny, ktoré verili, že Poľsku prídu na pomoc nielen Angličania a Francúzi, ale aj Sovieti a že Nemecko takýto koncentrovaný nápor nevydrží,“ spomínal generál Anton Rašla, v tom čase mladý justičný dôstojník.

V nedeľu 26. augusta sa začala mobilizácia Slovenskej armády. Postupne povolali do zbrane 15 ročníkov záloh. Oficiálne sa oznámilo, že záložníkov povolali na mimoriadne cvičenie, veď štát nebol vo vojnovom stave s Poľskom. Armáda 2,5-miliónovej krajiny mala zrazu takmer 150-tisíc príslušníkov. Z nich 35 percent, viac ako 50-tisíc, zaradili do poľnej armády určenej na plnenie operačných úloh. Už v súvislosti s prvým termínom útoku na Poľsko informoval Berlín 24. augusta Tisovú vládu o svojich požiadavkách. Odvolanie Hitlerovho rozkazu prišlo na poslednú chvíľu, keď už niektoré jednotky boli v pohybe. Vo dvoch prípadoch sa aj zo Slovenska dostali (cez Jablunkovský a Lupkovský priesmyk) až na poľské územie, museli sa však vrátiť. Po zmene situácie slovenská vláda na zasadnutí 28. augusta súhlasila s prechodom nemeckých jednotiek mimo ochrannej zóny. Vedúci nemeckej misie jej vtedy Odovzdal Výzvu obyvateľstvu Slovenska, ktorú mala neodkladne zverejniť. V rozhlase sa tak stalo ešte v ten istý deň, v tlači 30. augusta. Vo výzve sa okrem iného uvádzalo: „V záujme ochrany nezávislosti a územnej celistvosti nášho mladého Slovenského štátu proti hroziacemu poľskému nebezpečenstvu, na základe ochrannej zmluvy... prídu na územie Slovenského štátu nemecké vojenské oddiely, ktoré v prípade potreby budú s našou hrdinnou slovenskou armádou bok po boku spoločne brániť územie nášho štátu.“ Výzvu skoncipovala nemecká strana a obyvateľstvo ju prijalo - ako vyplýva z Beckerovho hlásenia do Berlína - „veľmi pokojne“. V skutočnosti najmä v prihraničných oblastiach ľudia prežívali napäté chvíle a obávali sa najmä pripravovanej evakuácie. Vo výzve sa však nič nehovorilo o prípadnej účasti Slovenskej armády na invázii do Poľska. Po vojne - veľkej, druhej svetovej vojne- boli o tom diskusie, ktoré vrcholili pred Národným súdom v Bratislave. Tiso stále tvrdil, že podľa jeho informácií mala Slovenská armáda iba brániť integritu Slovenska. Vraj slovenská strana žiadosť Berlína o účasť vo vojne proti Poľsku vôbec nedostala. Čatloš však vypovedal ináč a Tisovú „nevedomosť“ popieral: „Keď som už hlásil, že slovenské jednotky dosiahli priestor Javoriny a bez boja sa ho zmocnili, on (Tiso) mi gratuloval... i nábáda na dôsledné plnenie nemeckých rozkazov,“ Baka pripúšťa, že slovenskej účasti na útoku proti Poľsku sa dalo vyhnúť predchádzajúcim vyjednávaním s nemeckou stranou, na čo existoval určitý priestor. „Dokumenty hovoria skôr o tom, že zapojenie Slovenskej armády prebehlo hladko a bez komplikácií.“ Vari by to vôbec bolo možné bez vedomia a súhlasu jej vrchného veliteľa? Podľa amerického historika Jamesa M. Warda sa Tiso aj v tomto prípade snažil zvalovať zodpovednosť na niekoho iného.

Uvedomoval si, že inváziou do Poľska porušuje ako kňaz cirkevné učenie o spravodlivej vojne: „Toto porušenie bolo o to horšie, že obeť mala status bašty katolicizmu,“ pripomína historik.

Draho zaplatené spojenectvo

Slovenské jednotky obsadili dediny v pohraničí, ktoré si Poľsko prisvojilo v rokoch 1918

-1920,1924 a 1938. Dobyli Zakopané a prenikli asi 30 kilometrov na poľské územie v smere na Nowy Targ. Vraj Hitler ponúkol Slovensku aj Zakopané, Tiso však fihrerov dar odmietol. Túto vetu v rôznych obmenách opakovali takmer všetky poľské publikácie, venované pred desaťročím 70. výročiu nacistického útoku na Poľsko. Nikde sa však nedali zistiť podrobnosti, nič nebolo podložené archívnymi dokumentmi. Zdá sa, že Milan S. Ďurica ako prvý uviedol do slovenskej historickej spisby tvrdenie, že Zakopané s okolím ponúkol Hitler Tisovi na „zaokrúhlenie hraníc“. Čo však Tiso odmietol, lebo „tam nebývali Slováci a nikdy nepatrilo Slovensku“. Baka všetko uviedol na správnu mieru: Hitler v rozhovore so zástupcami Zahraničného úradu v Berlíne síce vyjadril ochotu pripojiť k Slovensku aj Zakopané, ale ho od toho odradili. „Slovensko toto územie podľa všetkého nechce, pretože tam žijú len Poliaci,“ povedal potom vodca Tretej ríše. Hitler zrejme neprikladal tejto otázke význam. „Preto je otázne, či sa o tejto ponuke slovenská strana vôbec dozvedela,“ dodáva historik.

Po návrate slovenských jednotiek z „krátkej vojny“ 1. októbra 1939 sa zdalo, že Berlín sa zavďačí Bratislave aj iným spôsobom. V armádnych kruhoch sa začali šíriť „zaručené“ správy o tom, že Hitler sa hnevá na Maďarsko, ktoré vo vojne s Poľskom zostalo neutrálne a Slovensku sa navrátiť obce obývané Slovákmi, pripojené k Maďarsku po Viedenskej arbitráži v jeseni 1938. „Konkrétne sa uvádzali Komjatice, Šurany a rodisko Šaňa Mácha Slovenský Meder,“ spomínal Rašla. Ostalo však pri rečiach. Ale nie celkom. Za výpomoc pri dobývaní Poľska poslal Hitler Tisovi ďakovný telegram a trom Slovákom udelili Železný kríž. Zato Spojené kráľovstvo a Francúzsko, ktoré medzitým vyhlásili Nemecku vojnu, prerušili so Slovenskom diplomatické styky. Slovenská armáda prišla počas poľskej kampane o 18 vojakov, 46 bolo zranených a 11 nezvestných. Dlhodobé straty však budú oveľa väčšie a mnohonásobne prevýšia dočasné územné zisky. Ťaženie proti Poľsku rozpúta najväčší vojnový požiar v dejinách. Potrvá viac ako päť rokov a zanechá po sebe desiatky miliónov obetí. V armádnom rozkaze z 10. októbra 1939 Tiso vyzdvihol, že ťaženie proti Poľsku „... upevnilo a zvrátilo spojenecké vzťahy medzi Veľkonemeckou ríšou a našou republikou v nerozborné priateľstvo krvou posvätené...“. Toto „nerozborné priateľstvo krvou posvätené“ mala armáda neskôr nielen potvrdiť, ale aj prehliť. Veď vojnový slovenský štát ostal spojencom nacistického Nemecka až do jeho konca. Vojnu viedol nielen proti Poľsku a Sovietskemu zväzu, ale vypovedal ju aj Spojeným štátom americkým a Veľkej Británii. Niektorí bagatelizujú účasť slovenského vojska vo vojne na strane nacistického Nemecka, vojenský historik Jozef Bystrický má iný názor.

„Nebolo síce žiadnou významnou silou, ktorá by mohla ovplyvniť priebeh vojnovnej činnosti, ale z pohľadu reálnych možností vtedajšej Slovenskej republiky ani symbolickou jednotkou,“ upozorňuje a vypočítava: „Zúčastňovalo sa bojov na fronte, zabezpečovalo ochranu cestných a železničných komunikácií a iných vojensky významných objektov v tyle nemeckých frontových vojsk, na okupovaných územiach vykonávalo protipartizánske akcie, budovalo obranné postavenia pre ustupujúce nemecké vojská.“ Tejto škvrny sa slovenská armáda zbavila až účasťou v protifašistickom boji, osobitne v Slovenskom národnom povstaní na sklonku svetovej vojny.

Bezprostredne po vojne sa prihraničné územie vrátilo • znovu Poľsku. Slovenský diplomat Matej Andráš bol vtedy referentom na Ministerstve zahraničných vecí ČSR a po rokoch spomínal, že Varšava bola ochotná vzdať sa hornej Oravy a severného Spiša výmenou za získanie Tešínska. „Avšak Praha nemala záujem stratiť tešínsky kraj, taký bohatý na uhlie a huty,“ dodal.

Ako vnímajú po toľkých desaťročiach agresiu zo Slovenska súčasní Poliaci? Svojho času som sa na to spýtal Dušana Segeša, historika zaoberajúceho sa dejinami Slovensko poľských vzťahov. Registrujú ju v historickej pamäti, ale bez emócií a nieje tam súčasťou politickej agendy,“ odpovedal.

[Späť na obsah]

12. Súd odtrhol Miška od mamy!

[31.08.2019; Nový Čas; Regióny; s. 9; kz]

Zúfalá Lenka (25) nechápe, ako ho mohli zveriť otcovi

Autor: kz | Foto: autor, iS

SPIŠSKÁ NOVÁ VES - Nespravodlivé! Presne tak vníma Spiššička Lenka (25) uznesenie súdu o zverení jej milovaného 17-mesačného synčeka Miška jeho otcovi. Nechápe to, lebo expartner podľa nej dlhodobo neplatil výživné a s malým drobčekom trávil málo času. Aj keď sa o dieťaťko vzorne starala od narodenia a starostlivosť do jej rúk odporučila aj detská lekárka, súd vyhovel druhej strane.

Miško sa narodil dvom nezosobášeným rodičom v marci 2018. Boj o dieťa sa medzi nimi začal, keď sa neskôr rozišli. „S expartnerom sme v podstate spoločnú domácnosť ani nemali, lebo so synčekom som väčšinu času bývala u svojej mamy. U nich sme bývali iba chvíľu,“ hovorí nešťastná Lenka a dodáva, že chlapčeka otec Maroš (31) o syna nejavil príliš veľký záujem. „Výživným prispel len posledné dva mesiace po neodkladnom opatrení. Súd však napriek nízkemu veku dieťaťa rozhodol, že cez víkend je Miško u otca, z nedele do pondelka zas u mňa a potom až do konca pracovného týždňa je znovu u otca. V podstate je viac uňho ako s vlastnou mamou,“ ťažko si povzdychne Lenka a má slzy na krájkoch, lebo novú situáciu prežíva veľmi zle. Zároveň dodáva, že jej expartner ani nevie, čo ich syn pije a aké plienky nosí. Miškov otec však celú situáciu vníma inak.

„Vyjadrenie matky, že celú výbavičku pre dieťa musela zakúpiť ona, že otec vyživné na syna neplatí a že na syna prispel sumou maximálne 320 eur od pôrodu, považuje otec za nepravdivé,“ píše sa v uznesení súdu, z ktorého tiež vyplýva, že otec nakupoval rôzne potrebné veci pre bábätko.

Bez synčeka sa trápi

Nešťastná mamička momentálne žije vo veľkej neistote, pretože súd by mal o starostlivosti o dieťa rozhodnúť až koncom septembra. „Som rozladená, lebo také malé dieťa by malo byť najmä s mamou a nie naopak. Teraz musím len čakať, spolupracovať a rešpektovať dočasné uznesenie. Ale cítim krivdu a naše partnerské vzťahy sú natrvalo rozvrátené,“ dodala Lenka, ktorá je momentálne na rodičovskej dovolenke. Jej mesačný príjem je aj s prídavkami na dieťa 249 eur, no o synčeka sa vie dobre postarať. Potvrďuje to aj detská lekárka, ktorú malý Miško aj s maminou navštevujú. „Ako detský lekár odporúčam starostlivosť zo strany matky, ako bola doposiaľ. Verím, že uvedená veľmi vážna situácia v rodine bude vyriešená ľudsky, rozumne a v prospech zdravého vývinu dieťaťa,“ uviedla v posudku lekárka. Lenke to však nepomohlo a odkedy musela synčeka odovzdať otcovi, nespí a trápi sa. „Chcem, aby malý poznal svojho otca a cez víkend, povedzme každú druhú sobotu a nedeľu, by mohli byť spolu. Súčasnému rozhodnutiu nerozumiem,“ krúti hlavou zúfalá Spiššička, ktorá pred pôrodom pracovala ako kaderníčka. Priestor na vyjadrenie sme poskytli aj otcovi malého Miška. „O všetkom rozhodol súd,“ zareagoval pre Nový Čas s tým, že nie je pravda, že by mal syna viac v opatere ako mama. „Je to bezpredmetné, lebo my sme sa už aj dohodli na starostlivosti o dieťa,“ uzavrel.

JE TO NEZMYSELNÉ

Zuzana Grossová, poradňa pre týrané ženy

- Keďže dieťa bolo v tomto prípade stále s matkou a na ňu je aj fixované, nešlo o jeho život, či zdravie. Z toho dôvodu neodkladné opatrenie súdu o nariadení stretávania sa otca so synom každý párný týždeň od piatku 17.00 do nedele 17.00 hod. a nepárny týždeň od pondelka 17.00 do piatku 17.00 hod. považujeme za nezmyselné a aj nespravodlivé.

Foto:

Lenka (25) v detskej izbe Miška, ktorý je teraz u otca.

Lenka (25) so súdnym uznesením, ktoré pociťuje ako krivdu.

[Späť na obsah]

13. Švedlár, okres Gelnica: Slovenka v ženskej NHL

[31.08.2019; TV JOJ; Noviny TV JOJ; 19:30; Matúš Gavlák / Ján Mečiar; Lucia Barmošová]

Ján Mečiar, moderátor:

„Asi by sme si mali zapamätať meno Iveta Klimášová. Pochádza zo Spiša a podarila sa jej veľká vec.“

Lucia Barmošová, moderátorka:

„Je to skvelá hokejistka a svojimi schopnosťami i výkonmi dokázala upútať pozornosť až v zámorí a tak bude pôsobiť v ženskej verzii NHL.“

Matúš Gavlák, redaktor:

„Iveta vyrastala na tomto ohľade spišskonovoveského zimného štadiónu. Teraz bude drieť korčule na profesionálnej svetovej úrovni.“

Iveta Klimášová, prvá draftovaná Slovenka v NWHL:

„Je to aj ťažké sa tam dostať, aj získať kontakty na tie tímy, pretože oni veľmi nechcú európske hráčky, väčšinou sú tam samé Američanky, Kanadanky.“

Matúš Gavlák:

„Reč je o ženskej odnoži kanadsko-americkej NHL. Liga sa volá NWHL. Iveta však spolu so spoluhráčkou z bratislavského ženského tímu získali kontakt, ktorý využili a dostali pozvánku na predvedenie sa.“

Iveta Klimášová:

„Hneď potom ... nám povedali, že áno chceme vás, berieme vás. Je to vlastne profesionálna liga jediná, hrá tam to najlepšie z celého sveta.“

Frak Kolár, skaut NHL:

„Sú vlastne NHL mužstva majiteľmi, takže je to veľký úspech sa dostať do takého najlepšieho ženského hokeja na svete.“

Matúš Gavlák:

„O tomto príbehu by sa dalo povedať, že žena z dediny putuje za veľkú mláku. Iveta pochádza z obce Švedlár, no s hokejom začala v **Spišskej Novej Vsi** v tíme HC Osy.“

Pavol Findura, extrémny, prezident HC Osy:

„Sa prejavovala ako dosť výrazný talent, bola veľmi dobrá korčuliarka, mala veľmi dobrú techniku s hokejkou.“

Martina Muchová, kapitánka HC Osy:

„Ten ženský hokej zďaleka nie je na takej úrovni ako mužský, takže cesta do Ameriky je pre dievča veľmi, veľmi ťažká. Pre každého by to bola česť v podstate už len na tréningu trénovať s takou hráčkou.“

Matúš Gavlák:

„Iveta skromne dodáva, že dostať sa do NWHL nebol ani jej sen. Skromnosť ju nepustila k predstave, že by raz dosiahla svetový hráčsky tímový strop. Kontrakt s Buffalom Beauts podpísala na jednu sezónu. Má radosť, aj poriadny rešpekt.“

Iveta Klimášová:

"Tam sa hrá viac do brány, viac sa korčuľuje, viac sa forčekuje, viac sa bojuje pri mantineli."

Matúš Gavlák:

"Prvý zápas čaká Ivetu v zámorí začiatkom októbra a dúfa, že ju tréneri zaradia na pozíciu útočníčky. Zatiaľ je vedená ako obranca s vysokým počtom gólov. Zo **Spišskej Novej Vsi** Matúš Gavlák, televízia JOJ."

[Späť na obsah]

14. Začína nový ročník KHL: Bez Slovana a len s hárstkou Slovákov

[31.08.2019; cas.sk; Čas.sk; 11:50; SITA]

<https://www.cas.sk/clanok/878579/zacina-novy-rocnik-khl-bez-slovana-a-len-s-hrstkou-slovakov/>

Otvoriť galériu

Kontinentálna hokejová liga (KHL) začne v nedeľu písať svoju dvanástu kapitolu.

Nový ročník nadnárodnej súťaže otvorí tradične duel ostatných dvoch finalistov medzi CSKA Moskva a Avangardom Omsk. "Armejci" vstúpia do zápasu premiérov v pozícii obhajcov titulu. O prestížny Gagarinov pohár bude v sezóne 2019/2020 súperiť 24 tímov rozdelených do dvoch konferencií a štyroch divízií. Oproti predchádzajúcej edícii KHL ubudol jeden účastník, slovenský HC Slovan Bratislava, a s ním aj početná skupina slovenských hráčov.

Na súpiskách momentálne figuruje iba päť Slovákov, z toho jeden je na skúške. Brankár Július Hudáček pôsobí v Spartaku Moskva, útočník Martin Bakoš zamieril v lete do východoruského Admiralu Vladivostok, krídelník Adam Liška prijal ponuku Severstaľu Čerepovec a obranca Michal Čajkovský napokon začne sezónu v Dinamo Moskva, hoci dlho to vyzeralo tak, že bude hájiť farby Avtomobilistu Jekaterinburg. Piatym do partie je reprezentačný útočník Dávid Bondra, ktorý putoval na skúšku do čínskej Červenej hviezdy Kchun-lun, ale za A-mužstvo odohral jediný prípravný zápas a vedenie klubu zatiaľ neoznámilo, či využije jeho služby aj v súťažných stretnutiach.

V najlepšej pozícii spomedzi spomenutého kvinteta je pred štartom ročníka Hudáček. Trénerský štáb Spartaka na čele s Olegom Znarokom s ním počíta na pozícii brankárskej jednotky. "Sezónu začne Hudáček. Spoliehame sa naňho, ale aj Nikita Běspalov ukázal, že s ním môžeme počítať, ak bude treba," uviedol pre oficiálny web Moskovčanov asistent kouča Igor Ulanov. Rodák zo **Spišskej Novej Vsi** bol lídrom Spartaka aj v minulej sezóne, keď mu vychytil postup do play-off. V 45 zápasoch základnej časti mal úspešnosť zákrokov 91,6 % a v šiestich súbojoch vyradovacej fázy zneškodnil 93,4 % striel.

Po ôsmich sezónach nebude mať Slovensko žiadneho zástupcu v zozname účastníkov KHL. Jeden ročník strávil v nadnárodnej súťaži Lev Poprad, ďalších sedem pridal Slovan Bratislava. "Belasí" pôvodne deklarovali záujem pokračovať medzi európskou elitou, ale napokon nenašli nového investora a vrátili sa do slovenskej najvyššej súťaže. Odchod klubu do Tipsport ligy spôsobil výrazný odliv hokejistov spod Tatier v KHL. Zatiaľ čo teraz kluby disponujú päťcou Slovákov, v minulej sezóne zasiahlo do hry aspoň na jeden zápas až 24 hráčov.

Základná časť KHL potrvá od 1. septembra 2019 do 27. februára 2020 a každý tím v nej odohrá 62 zápasov. Play-off odštartuje 1. marca a meno šampióna bude známe najneskôr 30. apríla. Medzi najväčších favoritov na zisk trofeje patria tradične bohaté ruské kluby. Vysoké ambície majú CSKA Moskva, SKA Petrohrad, Avangard Omsk, ale aj Avtomobilist Jekaterinburg, Lokomotiv Jaroslavl, Ak Bars Kazaň či Metallurg Magnitogorsk.

Foto:

Július Hudáček. Zdroj: TASR

[Späť na obsah]

15. Začína sa nový ročník KHL. Bez Slovana a s rapidným poklesom Slovákov

[31.08.2019; sport.sme.sk; Šport / Hokej - KHL; 00:00; SITA]

<https://sport.sme.sk/c/22201752/v-nedelu-sa-zacina-nova-sezona-khl-2019-2020.html>

Odchod Slovana z KHL spôsobil zo slovenského pohľadu veľké zmeny.

BRATISLAVA. Kontinentálna hokejová liga (KHL) začne v nedeľu písať svoju dvanástu kapitolu. Nový ročník nadnárodnej súťaže otvorí tradične duel ostatných dvoch finalistov medzi CSKA Moskva a Avangardom Omsk.

Moskovčania vstúpia do zápasu premiérov v pozícii obhajcov titulu. O prestížny Gagarinov pohár bude v sezóne 2019/2020 súperiť 24 tímov rozdelených do dvoch konferencií a štyroch divízií.

Oproti predchádzajúcej edícii KHL ubudol jeden účastník, slovenský HC Slovan Bratislava, a s ním aj početná skupina slovenských hráčov.

Päť Slovákov na súpiskách

Na súpiskách momentálne figuruje iba päť Slovákov, z toho jeden je na skúške. Brankár Július Hudáček pôsobí v Spartaku Moskva, útočník Martin Bakoš zamieril v lete do východoruského Admiralu Vladivostok, krídelník Adam Liška prijal ponuku Severstaľu Čerepovec .

Súvisiaci článokValábik: Talent nestačí. Réway je odstrašujúci príklad pre mladíkov Čítajte

Obranca Michal Čajkovský napokon začne sezónu v Diname Moskva, hoci dlho to vyzeralo tak, že bude hájiť farby Avtomobilistu Jekaterinburg.

Piatym do partie je reprezentačný útočník Dávid Bondra, ktorý putoval na skúšku do čínskej Červenej hviezdy Kchun-lun, ale za A-mužstvo odohral jediný prípravný zápas. Vedenie klubu zatiaľ neoznámilo, či využije jeho služby aj v súťažných stretnutiach.

V najlepšej pozícii spomedzi spomenutého kvinteta je pred štartom ročníka Hudáček. Trénerský štáb Spartaka na čele s Olegom Znarkom s ním počíta na pozícii brankárskej jednotky.

“Sezónu začne Hudáček. Spoliehame sa naňho, ale aj Nikita Běspalov ukázal, že s ním môžeme počítať, ak bude treba,” uviedol pre oficiálny web Moskovčanov asistent kouča Igor Ulanov.

Rodák zo **Spišskej Novej Vsi** bol lídrom Spartaka aj v minulej sezóne, keď mu vychytil postup do play-off. V 45 zápasoch základnej časti mal úspešnosť zákrokov 91,6 % a v šiestich súbojoch vyradovacej fázy zneškodnil 93,4 % striel.

Po ôsmich rokoch bez slovenského klubu

Po ôsmich sezónach nebude mať Slovensko žiadneho zástupcu v zozname účastníkov KHL. Jeden ročník strávil v nadnárodnej súťaži Lev Poprad, ďalších sedem pridal Slovan Bratislava.

Slovanisti pôvodne deklarovali záujem pokračovať medzi európskou elitou, ale napokon nenašli nového investora a vrátili sa do slovenskej najvyššej súťaže.

Odchod klubu do Tipsport ligy spôsobil výrazný odliv hokejistov spod Tatier v KHL. Zatiaľ čo teraz kluby disponujú päťcou Slovákov, v minulej sezóne zasiahlo do hry aspoň na jeden zápas až 24 hráčov.

Základná časť KHL potrvá od 1. septembra 2019 do 27. februára 2020 a každý tím v nej odohrá 62 zápasov.

Play-off odštartuje 1. marca a meno šampióna bude známe najneskôr 30. apríla. Medzi najväčších favoritov na zisk trofeje patria tradične bohaté ruské kluby.

Vysoké ambície majú CSKA Moskva, SKA Petrohrad, Avangard Omsk, ale aj Avtomobilist Jekaterinburg, Lokomotiv Jaroslavl, Ak Bars Kazaň či Metallurg Magnitogorsk.

[Späť na obsah]

16. Štartuje dvanásť sezóna KHL už bez Slovana Bratislava a s výrazne nižším počtom Slovákov

[31.08.2019; sport.sk; sport.sk; 00:00; Zdroj: SITA]

<https://sport.aktuality.sk/c/410506/startuje-dvanasta-sezona-khl-uz-bez-slovana-bratislava-a-s-vyrazne-nizsim-poctom-slovakov/>

Kontinentálna hokejová liga (KHL) začne v nedeľu písať svoju dvanástu kapitolu.

Nový ročník nadnárodnej súťaže otvorí tradične duel ostatných dvoch finalistov medzi CSKA Moskva a Avangardom Omsk. “Armejci” vstúpia do zápasu premiérový v pozícii obhajcov titulu. O prestížny Gagarinov pohár bude v sezóne 2019/2020 súperiť 24 tímov rozdelených do dvoch konferencií a štyroch divízií.

Oproti predchádzajúcej edícii KHL ubudol jeden účastník, slovenský HC Slovan Bratislava, a s ním aj početná skupina slovenských hráčov.

Na súpiskách momentálne figuruje iba päť Slovákov, z toho jeden je na skúške. Brankár Július Hudáček pôsobí v Spartaku Moskva, útočník Martin Bakoš zamieril v lete do východoruského Admiralu Vladivostok, krídelník Adam Liška prijal ponuku Severstaľu Čerepovec a obranca Michal Čajkovský napokon začne sezónu v Diname Moskva, hoci dlho to vyzeralo tak, že bude hájiť farby Avtomobilistu Jekaterinburg.

Piatym do partie je reprezentačný útočník Dávid Bondra, ktorý putoval na skúšku do čínskej Červenej hviezdy Kchun-lun, ale za A-mužstvo odohral jediný prípravný zápas a vedenie klubu zatiaľ neoznámilo, či využije jeho služby aj v súťažných stretnutiach.

V najlepšej pozícii spomedzi spomenutého kvinteta je pred štartom ročníka Hudáček. Trénerský štáb Spartaka na čele s Olegom Znarkom s ním počíta na pozícii brankárskej jednotky.

“Sezónu začne Hudáček. Spoliehame sa naňho, ale aj Nikita Běspalov ukázal, že s ním môžeme počítať, ak bude treba,” uviedol pre oficiálny web Moskovčanov asistent kouča Igor Ulanov. Rodák zo **Spišskej Novej Vsi** bol lídrom Spartaka aj v minulej sezóne, keď mu vychytil postup do play-off. V 45 zápasoch základnej časti mal úspešnosť zákrokov 91,6 % a v šiestich súbojoch vyradovacej fázy zneškodnil 93,4 % striel.

Po ôsmich sezónach nebude mať Slovensko žiadneho zástupcu v zozname účastníkov KHL. Jeden ročník strávil v nadnárodnej súťaži Lev Poprad, ďalších sedem pridal Slovan Bratislava. “Belasi” pôvodne deklarovali záujem pokračovať medzi európskou elitou, ale napokon nenašli nového investora a vrátili sa do slovenskej najvyššej súťaže. Odchod klubu do Tipsport ligy spôsobil výrazný odliv hokejistov spod Tatier v KHL. Zatiaľ čo teraz kluby disponujú päťcou Slovákov, v minulej sezóne zasiahlo do hry aspoň na jeden zápas až 24 hráčov.

Základná časť KHL potrvá od 1. septembra 2019 do 27. februára 2020 a každý tím v nej odohrá 62 zápasov. Play-off odštartuje 1. marca a meno šampióna bude známe najneskôr 30. apríla. Medzi najväčších favoritov na zisk trofeje patria tradične bohaté ruské kluby. Vysoké ambície majú CSKA Moskva, SKA Petrohrad, Avangard Omsk, ale aj Avtomobilist Jekaterinburg, Lokomotiv Jaroslavl, Ak Bars Kazaň či Metallurg Magnitogorsk.

ZÁPASY

TABUĽKA

Kurzy prináša

KHL / 1. hrací deň

1

X

2

CSKA Moskva CSKA

14:30

01.09.2019

HK Avangard Omsk Avangard

1.66 4.30 4.50

Celý program KHL >>

```
if (window.innerWidth > 1023) { __azTracker.push({p:['trackEvent','promoplace','WithNikeBoxBannerDesktop-TALIANSKO_I_LIGA_Juventus-Napoli_675x40','view']}); }
```

[Späť na obsah]

17. Riešenie mimoriadnych situácií vyšlo štát podľa ministerstva vnútra na viac ako 1 700 000 eur

[30.08.2019; hlavnespravy.sk; Z domova; 00:00; SITA/HSP/Foto:TASR – Oliver Ondráš]

<https://www.hlavnespravy.sk/riesenie-mimoriadnych-situacii-vyslo-stat-podla-ministerstva-vnutra-1-700-000-eur/1871171>

Bratislava 30. augusta 2019 (SITA/HSP/Foto:TASR – Oliver Ondráš)

Náklady na riešenie mimoriadnych situácií vyjdú štát na 1 727 083 eur. Uvádza sa to v návrhu na úhradu výdavkov súvisiacich so záchrannými prácami počas mimoriadnych situácií, ktorý vypracovalo ministerstvo vnútra

Ilustračné foto

Mimoriadne situácie boli spojené prevažne so snehovou kalamitou zo začiatku tohto roka. Konkrétne pre kalamitu boli vyhlásené mimoriadne situácie v okresoch Bytča (obce Štiavnik, Veľké Rovné, Hlboké nad Váhom), Čadca (20 obcí a mesto Čadca) a Dolný Kubín (Dlhá nad Oravou, Chlebnice, Kľačany, Malatiná, Oravský Podzámok, Pribiň, Pucov, Zázrivá). Januárové husté sneženie tiež postihlo okres Kysucké Nové Mesto (13 obcí plus Kysucké Nové Mesto), Liptovský Mikuláš (10 obcí), Martin (obce Šútovo, Radkovo, Podhradie), Žilina (šesť obcí), Tvrdošín (šesť obcí), Ružomberok (štyri obce) a Námestovo (22 obcí plus Námestovo). Mimoriadna situácia bola v súvislosti so snehovou kalamitou vyhlásená aj v okresoch Poprad, Prievidza a Stará Ľubovňa (po jednej obci).

V marci 2019 okres Bardejov postihla veterná smršť. Okrem iného strhla strechu na rodinnom dome obývanom päťčlennou rodinou, strechu na kultúrnom dome, vyvrátila stromy, polámala konáre a spôsobila, že neboli zjazdné obecné komunikácie v obci Richvald. Silný vietor spôsobil škody aj v obci Gemerské Dechtáre v okrese Rimavská Sobota. Vietor tam poškodil elektrické vedenie, telefónne a satelitné prípojky ako aj strešné krytiny. S veternou smršťou mala v marci tohto roku problémy aj obec Kobovce v okrese Stropkov. Vietor strhol strechu rodinného domu a tá zasiahla ďalší dom.

Obec Mníšek nad Hnilcom v okrese Gelnica zasiahol vo februári tohto roka požiar obytného domu. Pre 38 obyvateľov tak muselo byť zabezpečené náhradné ubytovanie. Problémy s požiarom mala ešte v decembri 2018 aj obec Hrabušice v okrese **Spišská Nová Ves**. "Zhoreli obydľia troch rodín a o strechu nad hlavou prišlo 19 obyvateľov," uvádza dokument s tým, že aj týmto osobám bolo potrebné zabezpečiť náhradné ubytovanie. Obec Stará Lesná v okrese Kežmarok zase v lete minulého roka trápili záplavy. Tie mali za následok napríklad zosuvy svahov alebo poškodzovanie a strhávanie mostov a tiež cestných a lesných ciest.

Mimoriadna udalosť je podľa zákona o civilnej ochrane obyvateľstva napríklad živelná pohroma, havária alebo teroristický útok. Vyhlásenie mimoriadnej situácie je kompetenciou starostu alebo primátora na území obce alebo mesta, prípadne predsedu okresného úradu pre nejaké konkrétne územie. Bežnú mimoriadnu udalosť riešia zložky integrovaného záchranného systému. Ak sú na riešenie potrebné ďalšie sily a prostriedky, môže sa vyhlásiť mimoriadna situácia.

[Späť na obsah]

18. Náš tip: Zapleťte sa s remeslom, učte sa od majstrov

[30.08.2019; pravda.sk; Cestovanie; 00:00; SITA]

https://cestovanie.pravda.sk/cestovny-ruch/clanok/524134-nas-tip-zaplette-sa-s-remeslom-ucte-sa-od-majstrov/?utm_source=pravda&utm_medium=rss&utm_campaign=rss

Kováčsky majster pri práci na festivale tradičných remesiel a ľudových výrob Dni majstrov ÚĽUV. Autor: SITA, Brano Bibel

Šikovní ľudoumeleckí výrobcovia prídu do Bratislavy, aby predviedli svoje majstrovstvo a ponúkli tie najkvalitnejšie výrobky. Začínajú sa Dni majstrov ÚĽUV.

V sobotu 31. augusta a v nedeľu 1. septembra sa v Bratislave zide vyše sto majstrov ľudovej umeleckej výroby a ľudoumeleckých výrobcov z celého Slovenska.

„Návštevníci budú môcť obdivovať prácu hrnčiarov, kováčov, tkáčov, krasličiarok, čipkárok, drevorezbárov, droťárov a mnohých iných ľudových výrobcov, porozprávať sa s nimi a sledovať, ako priamo pod ich rukami vznikajú originálne kúsky,“ pozýva Paulína Vatrťová z Ústredia ľudovej umeleckej výroby (ÚĽUV).

Deti sa môžu zapojiť do remeselných dielní a spolu s dospelými aj do interaktívnych hier, pripravené sú mnohé hudobno-tanečné vystúpenia a ako občerstvenie tradičná slovenská kuchyňa.

Hviezdoslavovo námestie v hlavnom meste sa pomyselné rozdelí na tri kraje – západoslovenský, stredoslovenský a východoslovenský a v každý kraj budú reprezentovať tí najšikovnejší ľudoumeleckí majstri.

Dni majstrov ÚĽUV sa zároveň odohrávajú na štyroch námestiach: Hviezdoslavovom, Primaciálnom, Rybnom aj na Hlavnom námestí v centre Bratislavy, blízko seba v pešom dosahu.

29. ročník festivalu je venovaný prírodným pletivám a na Primaciálnom námestí ÚĽUV pre malých aj veľkých návštevníkov pripravil interaktívne ukážky výroby z prírodných pletív ako je prútie, slama, šúpolie a páłka.

Celé Primaciálne námestie roztancujú tanečnice z prútia, uvidíte výrobcov a výrobky z prírodných pletív, kultúrny program a občerstvíte sa v gastro zóne.

Na Radničnom nádvorí nájdete Košíkárov v akcii – tí najlepší košíkári z celého Slovenska priamo pred očami návštevníkov vytvoria v centre mesta unikátne výtvarné inštalácie z prútia.

Na Hlavnom námestí tento rok nájdete tradičnú Školu remesiel, v ktorej si deti vyskúšajú prácu s hlinou, drôtom, kožou, drevom či textilom.

Spolu s rodičmi sa vyšantia v školičke tanca a zrelaxujú v oddychovej zóne ÚĽUV-u v altánku na Hviezdoslavovom námestí.

V bohatom hudobno-tanečnom programe sa počas dvoch dní na pódiu pred historickou budovou SND na Hviezdoslavovom námestí predstavia známe folklórne súbory a skupiny ako Hornád, Technik, Krtíšan, aj Vrbovskí víťazi.

„Na festivale sa prvýkrát predstaví stánok Vydavateľstva ÚĽUV, v ktorom si návštevníci budú môcť nakúpiť hodnotné publikácie z edície Tradícia dnes za zvýhodnenú cenu,“ dodáva Paulína Vatrťová z Ústredia ľudovej umeleckej výroby.

Festival Dni majstrov ÚĽUV je spätý s udeľovaním titulu Majster ľudovej umeleckej výroby. Od roku 1959 ÚĽUV ocenil čestným titulom už 424 majstrov a teraz pribudne šesť nových majstrov za rok 2019.

Kam za zábavou

30. augusta, piatok

Bratislava: Rozálske hody, Lamač, do 1. 9.

Dolný Kubín: Vytvorené na Slovensku – Orava, dielne, komentovaná prehliadka galérie (14. h), PechaKucha (20.20 h), prezentácie umelcov zamerané na tvorbu rezbárov a umelcov z Oravy, Oravská galéria, do 1. 9.

Košice: Európska noc netopierov, zoo, 18.30 h

Nitra: Klokočinský jarmok

Oravský hrad: Dracula – upír Nosferatu, posledné letné nočné prehliadky plné divadelných, tanečných, hudobných a akrobatických vystúpení

Prešov: Netradičná prehliadka Rákociho paláca, prvýkrát sprístupnené aj tajné schodisko, nahlásiť sa vopred, 20. h

Slovenská Ľupča: Nočné prehliadky hradu, 20. h – 22. h, aj 31. 8.

Spišská Nová Ves: Ženy online – Keramické magnetky, dielne, Galéria umelcov Spiša

Spišský hrad: Divadlo, 20. h

Trenčín: Nočné prehliadky hradu, dobový tábor, sokoliari, dobové hry, lukostreľba

Trnava: Stredoveká prešovačka, program o víne a vinároch, ochutnávky, bábkové divadlo

Vranov nad Topľou: Hornozemplínske folklórne slávnosti, do 1. 9.

Záhorská Bystrica: Bystrické hrubé hody, aj 31. 8.

Zálesie: Záleská divadelná púť, festival, aj 31. 8.

31. augusta, sobota

Banská Bystrica: Rozlúčka s prázdninami, hry, súťaže, hudba, ohňostroj, Park pod Pamätníkom SNP, 16. h

Banská Bystrica: Cyklobus do okolia, posledný v sezóne

Banská Štiavnica: Kammerhof deťom, detské prehliadky baníckeho múzea s rozprávkou, každú stredu a sobotu o 14. h, júl – august

Bratislava: Dni majstrov ÚĽUV, aj 1. 9.

Bratislava: Rytieri na Devíne, obdobie uhorsko-tureckých vojen, 10. h – 19. h
 Bratislava: Deň Rusovci
 Červený Kameň: Mystérium exitus, divadelné prehliadky hradu odhalia tajomstvo smrti troch členov rodiny Pálfiocov, 18. h – 22. h
 Detva: Furmanská súťaž ťažných koní, jarmok, tvorivé dielne, 9.30 h
 Divinka: Staroslovanská Divinka, výstup na Veľký vrch (11. h) spojený s prednáškou archeológov, slávnostné požehnanie rozhľadne (11.30 h), muzika v kaštieli
 Donovaly: Festival maskotov
 Jablonica: Historický festival s remeslami, kaštieľ, aj 1. 9.
 Jankov vršok: 75. výročie SNP, ukážky bojov, vojenská hudba, pochod Nesmrteľného pluku, 14.45 h
 Lovinobaňa: Dolovanie tradícií, folklórny festival
 Malacky: Bábkové Žihadlenie, divadelná slávnosť, pálfiiovský kaštieľ
 Nitra: Kráľovská Nitra, historický festival, dobové trhy, kuchyňa, rytieri, Ms. park Sihot', 10. h, aj 1. 9.
 Oščadnica – Veľká Rača: Rozprávkový les, Snowparadise
 Pezinok: Food Fest, netradiční predajcovia, workshopy, program, súťaže, aj 1. 9.
 Slovenský Grob: Kráľovstvo husaciny, hudba, detské divadlo, ohňová šou
 Spišský hrad: Nočné prehliadky každú sobotu od 20.30 h, Divadlo etudy – Princezná na hrášku, 14.30 h, Slovenské bohyne
 Terchová: Medzinárodné stretnutie zbojníkov
 Trenčín: Leto v Galérii M. A. Bazovského, tvorivé dielne, hry, komentované prehliadky výstav, každú sobotu, 10. h – 13. h/Farmársky jarmok
 Vysoké Tatry: Tatra Flowers, koncerty, Skalnaté Pleso, 11. h, Tatranská Lomnica, Hrebienok, Starý Smokovec, 14. h, hotel Grand, Tatranská Polianka, Galéria Poliankovo, 20. h, vzdelávaco-zážitkové zóna pre deti o Tatrách
 Žilina: Záhada ukradnutého pokladu, Budatínsky hrad, 18. h – 22. h
 Žilina: Oravský expres, bezplatný turistický vlak do Oravského Podzámku (8. h) a späť (16.30 h), každú sobotu, do 31. 8.
 1. septembra, nedeľa
 Banská Štiavnica: Štiavnica nielen strieborná, posledná divadelná prechádzka mestom, 14. h
 Bratislava: Európsky deň židovskej kultúry, Múzeum židovskej kultúry, prvú nedeľu v mesiaci vstup do múzeí SNM zdarma
 Bratislava: Deň otvorených dverí NR SR
 Beckov: Rozprávkový deň na hrade
 Kapušany: Návrat rytierov, hrad
 Nová Ľubovňa: Goral'ský festival
 Oravská Polhora: Program k 170. výročiu narodenia Pavla Országha Hviezdoslava a 115. výročiu narodenia Mila Urbana, sv. omša, hudba, program pre deti, Hviezdoslavova hájovňa pod Babou horou, 11.30 h
 Oravský hrad: Byť šľachticom nie je len tak, klasickú historickú prehliadku obohatia príbehy šľachtických rodín Oravského hradu, 10. h – 17. h
 Oščadnica: Festival zdravého životného štýlu
 Topoľčianky: Vinobranie v Chateau Topoľčianky, 10.30 h – 18.30 h
 Vychylovka, Nová Bystrica: Remeslo má zlaté dno – kováčstvo, program v skanzene
 Žilina: Deň otvorených dverí SAD/Rozlúčka s letom v lesoparku
 © AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ

[Späť na obsah]

19. Zdravotníčky, ktoré sa neboja podnikat'

[16.08.2019; Sestra; ZO ŽIVOTA; s. 12,13; Andrea Ševčovičová]

Vedieť sa obracať medzi úradnými záležitosťami, právnymi otázkami, ekonomickými ukazovateľmi chce riadnu dávku odvahy, trepezlivosti a odhodlania. Napriek spomínaným nástrahám sa niektoré zdravotníčky po rokoch praxe v ambulantnej i ústavnej zdravotnej starostlivosti rozhodli opustiť dennú rutinu a vybrali sa vlastnou cestou podnikania. Ak by niekto predpokladal, že mali vždy na ružiach ustlané, mylí sa, lebo začiatky bývajú ťažké pre každého. Denne sa potácajú s rôznymi problémami, aktuálne reagujú na nové výzvy, nariadenia a požiadavky, ktoré sa od nich vyžadujú. Napriek tomu však idú za svojim snom a krok po kroku budujú vlastnú prax. Prinášame vám príbehy štyroch odvážnych žien, ktoré sa napriek počiatočným ťažkostiam uchytli doma i v zahraničí. Nájdú svoje nasledovníčky?

Šťastím pre pacientov v ADOSe

Za rozhodnutím odísť na prelome tisícročia z pôvodného pracoviska stálo u Anny Chlebovcovej neúspešné absolvovanie výberového konania na post vedúcej sestry. Po štrnástich rokoch práce pri lôžku v Ústave tuberkulózy a respiračných chorôb v Kvetnici absolventka bakalárskeho štúdia ošetrovateľstva na JLF UK v Martine, začala prevádzkovať v okrese Poprad Agentúru domácej ošetrovateľskej starostlivosti. O svojich začiatkoch hovorí ako o veľkom kroku do neznáma. „Učíte sa nové veci, budujete si meno, klientelu, začínate

odznova. Musíte zvládať veľa vecí naraz - ošetriť pacientov, utekať s autom do servisu, vybavovať úradné záležitosti. Niekedy som sa čudovala, čo všetko som stihla za jeden deň." Podporu a pomoc našla aj u bývalých kolegyň. Svoje rozhodnutie však nikdy neoľutovala, pretože ten pocit slobody je podľa nej neopísateľný. Priznáva, že dnes ako 51 ročná by odvahu začať odznova hľadala asi ťažko. Aj teraz sú pre ňu najťažšími chvíľe, keď sa skomplikuje zdravotný stav pacienta. Motivujúce boli pre ňu prípady, kedy sa pacienti v ťažkom stave, napr. po NCMP vďaka cvičeniu opäť postavili na nohy a dokázali byť sebestační. Najväčším ocenením pre ňu je, keď pacient alebo príbuzní povedia, že mali šťastie, keď dostali práve ju. „Vtedy viem, že všetka tá námaha stála za to“.

Aktuálne jej so starostlivosťou o pacientov pomáha ďalšia sestra. Ráno aj ona sama odchádza za klientmi do terénu. Anna Chlebovcová sa okrem iného venuje konzultáciám s lekármi, ale aj ekonomickým záležitostiam. „O niečo menej zaujímavá je práca s počítačom a dokumentáciou, ale je to tiež súčasť našej práce a je potrebná“. Ak jej teda po náročnom dni ostane voľný čas, veľa a rada číta. V minulosti kreslila portréty. Popri všetkých povinnostiach sa stíha aj vzdelávať. Záujemcom o prácu v ADOS odkazuje, aby mali otvorené srdce, ochotu pomáhať a dávať zo seba to najlepšie. „Pacient je ten, kvôli ktorému sme sa rozhodli pre túto prácu. Venujme mu svoj čas a nedovoľme, aby sa ocitol na poslednom mieste nášho záujmu“.

Obézny vracia stratenú rovnováhu

Ľubica Trnková hľadala po osemnástich rokoch praxe na anesteziologicko-resuscitačnom oddelení popri rodičovskej dovolenke prácu na pár hodín. Zamestnala sa tak ako sestra na Poliklinike MO SR Sliač na obezitologickej ambulancii. Popritom na Karlovej univerzite v Prahe ukončila štúdium obezitológie a absolvovala ďalšie odborné kurzy o výžive, kurz STOB a kurz kognitívno-behaviorálnej terapie. Po ukončení rodičovskej dovolenky sa do nemocnice už nevrátila. Sama začala podnikať v oblasti zdravého chudnutia a nutrierapie. Jej zvolenské Centrum pre prevenciu a liečbu obezity, nutrierapiu, relax a rekondíciu vyhľadáva širokú klientelu. Počas ôsmich rokov vrátila mnohým obéznym ľuďom stratenú rovnováhu, zvýšila ich sebavedomie a ponúkla možnosti viesť plnohodnotný život. Niektorí klienti vďaka jej pomoci dokonca pokorili vlastné hranice. „V predoperačnej príprave pred neurochirurgickým zákrokom schudol pacient 125 kilogramov. Čo je však najdôležitejšie, v pooperačnom období si udržal cielenú hmotnosť. Ďalším zaujímavým je prípad onkologicky chorého pacienta s kolostómiou, ktorému sa práve vďaka úprave stravy podarilo vrátiť k prirodzenému vylučovaniu“.

Niektoré veci by však rada zmenila. „Chcela by som doceliť lepšiu spoluprácu s obvodnými lekármi z hľadiska primárnej a sekundárnej prevencie“. Odborníčka na zdravé chudnutie a nutričné intervencie pôsobí posledné štyri roky tiež v Ambulancii rýchlej zdravotnej pomoci na Starých Horách. Tento rok ukončila doktorandské štúdium a ďalej sa vzdeláva v špecializačnom štúdiu MPH. Od septembra bude odovzdávať svoje vedomosti a skúsenosti na akademickej pôde. „Každý deň sa mi strieda záchranka, ambulancia, osвета v teréne, edukácia na školách“. Aj preto by privítala viac voľného času. Úprimne sa teší, že obdobie, kedy sa učila podnikať má už za sebou. Pre milovníčku folklóru sú najväčším ocenením spokojní klienti. Aktuálne sa jej aj pre nich otvárajú nové možnosti podnikania.

Pomáha mamičkám a bojuje za pôrodné asistentky

Licencovaná pôrodná asistentka Anastázia Furmanová sa k štúdiu ženskej sestry odhodlala až po troch deťoch. K výkonu samostatnej zdravotníckej praxe a štúdiu na vysokej škole sa dostala cez mnohé prekážky. „Svoju prácu nesmierne milujem a vykonávam ju s nasadením všetkej sily, lásky a odbornosti“. Sama však realitu neprikrášľuje, ale priznáva, že od roku 2006 pracuje v ťažkých a nezávideniahodných podmienkach. Odporúčania na jej služby prichádzajú hlavne od mamičiek zo **Spíšskej Novej Vsi** a okolia. Podporu odbornej verejnosti necíti, práve naopak. Len výnimočne sa u nich stretáva s uznaním a obdivom. Nakoľko poskytovanie jej služieb nie je hrazené z verejného zdravotného poistenia (len úplne minimálne u jednej poisťovne), niekoľkokrát už musela svoju činnosť prerušiť a hlásiť sa na úrade práce.

V roku 2015 spolu s ďalšími nadšencami založila spoločenskú mimovládnu organizáciu Iniciatíva pôrodných asistentiek Slovenska. „Aktuálne pre sestry a pôrodné asistentky (PA) pripravujeme odborný seminár o podpore dojčenia.“ Združenie, ktorému predsedá, vzniklo z potreby zviditeľniť a posilniť profesijný status, uplatnenie kompetencií a všetkých rolí PA v praxi ako profesionálky a rovnocenného poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. Svoj boj za lepšie postavenie PA a kvalitnejšie služby pre rodičky nevzdáva. Vo svojom štúdiu, ktoré naďalej prevádzkuje, ponúka odbornú zdravotnícku starostlivosť o ženu a dieťa v individuálnych i skupinových aktivitách. Budúce mamičky informuje o predpôrodnej príprave o pôrode. Môžu sa zúčastniť kurzov o dojčení a každý utorok sa im venuje v rámci tehotenského cvičenia. Snaží sa, aby na príchod svojho dieťatka čakali s úsmevom.

S dentálnou hygienou až za hranice

Dentálna hygienička Darina Šmáliková začínala v roku 1984 v Košiciach ešte ako detská sestra. Neskôr si zvýšila a doplnila vzdelanie a až do roku 2015 pracovala vo fakultnej nemocnici. Lákadlom však pre ňu bola samostatná práca. „Asistenčná práca sestry bez možnosti rozhodovania, typu „prines, odnes, podaj“ bola pre mňa veľmi ubíjajúca. Často sa stávalo, že lekári dali pocítiť sestre akúsi menejcennosť“. Rozšírila si vzdelanie v oblasti dentálnej hygieny, ktorá podľa nej ponúka nielen možnosti samostatnej práce, ale aj podnikania.

Vzhľadom na okolnosti v rodine sa rozhodla odísť do Karlových Varov, kde dnes prevádzkuje úspešnú firmu so siedmimi zamestnancami. „V Čechách je akosi viac priane a na samotné podnikanie je viac možností. Začiatok bol náročný vo všetkých oblastiach, ale nie nezvládnuteľný.“ Najhoršia bola podľa nej administratíva na úradoch. Spoluprácu s kolegyňami si pochvaľuje. „Mám skvelý tím, všetky úlohy sú rozdelené“. Teší sa z návštev spokojných klientov a neustáleho pribúdania nových. Vyhovuje jej, že je pánom svojho času. Ľutuje, že nezačala podnikať už skôr. Dnes má vďaka tomu čas aj na rockové koncerty, divadlo, posilňovňu i výlety. Svoje nasledovníčky povzbudzuje: „Zmena musí byť, nebojte sa jej.“

Andrea Ševčovičová

[\[Späť na obsah\]](#)

Slovakia Online s.r.o., Riazanská 57, 831 03 Bratislava, Slovenská republika
